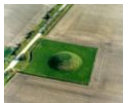

Archeologisch vooronderzoek plangebied Zomerdijk (project IJsseloevers) te IJsselstein, gemeente IJsselstein

Ruimtelijk advies op basis van bureauonderzoek

Rapportnummer:	V2896
Projectnummer:	V25-6186
Status en versie:	Definitief, Versie 2.0
In opdracht van:	KuiperCompagnons
Rapportage:	A. Hagemeier, S. van Scheijndel, W.J. Weerheijm
Plaats en aanleverdatum:	Amersfoort, 17 februari 2026
Datum en autorisatie:	W.A.M. Hessing Senior KNA Archeoloog / Senior KNA Prospector, actor 97049866, 17 februari 2026

Niets uit dit werk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV

Locatiegegevens	
Toponiem / locatie	Zomerdijk
Plaats	IJsselstein
Gemeente	IJsselstein
Provincie	Utrecht
Oppervlakte plangebied	Ca. 5,7 ha (gebied waar binnen de realisering van de planvorming het bodemarchief kan bedreigen)
Oppervlakte onderzoeksgebied	Plangebied plus een buffer van 500 meter rondom
Diepte grondwerkzaamheden	Nog onbekend (nieuwbouw, aanleg infra etc.)
Huidige grondgebruik	Bebouwde kom; industrieterrein
RD-coördinaten van het plangebied	X: 131.279 Y: 448.726

Opdracht	
Initiatiefnemer	KuiperCompagnons
Opdrachtgever	KuiperCompagnons
Contactpersoon	Mevr. F. van Avezaath
Contactgegevens	010 433 00 99

Uitvoering	
Soort onderzoek	BO - Bureauonderzoek
Zaakidentificatienummer (Archis)	5883017001
Uitvoerder	<i>Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie</i>
Beheerdocumentatie	<i>Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie</i>
Projectleider	mr. W.J. Weerheijm MA, sr. KNA BO archeoloog/ Prospector MA (38767204)
Projectmedewerkers	A. Hagemeyer, Archeoloog MA, Projectmedewerker Archeologie en Cultuurhistorie S. van Scheijndel, MSc, prospector in opleiding Mr. W.J. Weerheijm MA, sr. KNA archeoloog/ sr. KNA Prospector MA (38767204)
Datum uitvoering onderzoek	Januari 2026

Bevoegd Gezag	
Bevoegd Gezag	Gemeente IJsselstein
Contactpersoon	L. Toppen
Adviseur	Dhr. D. Stiller (Omgevingsdienst Regio Utrecht)
Depot	Provinciaal Archeologisch Depot Utrecht

Inhoudsopgave

Samenvatting en advies (LS06).....	5
Onderbouwing advies	7
1 Projectomgeving	7
1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik (LS01).....	7
1.2 Onderzoeksdoel en -methode	7
2 Beleidskader	8
2.1 Wettelijk kader	8
2.2 Gemeentelijk beleid (LS01)	8
3 Verwachtingsmodel	9
3.1 Natuurlijk landschap (LS04)	9
3.2 Historisch landschap (LS02, LS03, LS04)	12
3.3 Bouwhistorische waarden (LS04).....	20
3.4 Archeologische waarden (LS04).....	22
3.5 Gespecificeerde archeologische verwachting (LS05)	38
4 Advies vervolgonderzoek (LS06).....	41
Literatuur.....	42
Digitale bronnen.....	43
Afbeeldingen.....	44
Tabellen.....	44
Bijlagen en kaarten	44

Afbeelding 1 Ligging plangebied op de meest actuele luchtfoto. Bron: PDOK.

Samenvatting en advies (LS06)

In opdracht van KuiperCompagnons heeft Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd ten behoeve van de herontwikkeling van het plangebied Zomerdijk (project IJsseloever) te IJsselstein, gemeente IJsselstein (Afbeelding 1, Kaart 1). Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 5,7 ha en is momenteel in gebruik als fabrieksterrein. Het plangebied is vrijwel geheel bebouwd of verhard. Binnen het plangebied zal een woonwijk met parkeergarages, natuur en water elementen, en openbare ruimtes worden gerealiseerd (Afbeelding 2).

Voorafgaand aan de ingrepen dient in kaart te worden gebracht of bij de ingrepen eventueel archeologische waarden worden bedreigd. Gezien de aard van de ingrepen zullen deze mogelijk tot in de archeologisch relevante niveaus reiken.

Volgens de archeologische verwachtings- en beleidskaart van gemeente IJsselstein heeft het plangebied een Waarde-archeologie 3. Dit omvat ondiep gelegen verwachtingsgebieden met een hoge archeologische verwachting: de ondiep gelegen stroomgordels en de globale locatie van de vroegmiddeleeuwse nederzetting Eiteren. De vrijstellingsgrens is hier 250 m² en dieper dan 30 cm -mv.

Uit de archeolandschappelijke verwachtingskaart (Laat-Paleolithicum tot Middeleeuwen) blijkt verder dat het plangebied binnen een zone ligt met restgeulen en een ondiepe meandergordel uit de Romeinse tijd tot de Vroege Middeleeuwen. In deze zone bevindt de top van het zandpakket zich op minder dan 1,0 meter onder maaiveld (minder dan 0,5 meter NAP), terwijl de top van de overbank- of crevasseafzettingen op een diepte tussen 0 en 0,5 meter onder maaiveld ligt.¹

Het plangebied maakt verder deel uit van een historisch-landschappelijke eenheid die wordt gekenmerkt door (vroeg-)middeleeuwse blokverkaveling, zoals blijkt uit de verwachtingskaart voor historisch-geografische waarden en relictten. Direct ten noordoosten van het plangebied ligt een terrein met archeologische waarden, terwijl op ongeveer 45 meter ten zuidwesten een terrein met een hoge archeologische waarde aanwezig is, zoals blijkt uit de kaart historisch-geografische waarden en verwachtingen.

Het plangebied ligt op oeverwal- en stroomgordelafzettingen van de Hollandse IJssel en oudere riviersystemen, opgebouwd uit afzettingen van de Formatie van Echteld. Hier geldt een hoge verwachting voor de periode vanaf de Romeinse tijd/Vroege Middeleeuwen, met een lage verwachting voor de voorgaande perioden. De top van het bedding zand wordt verwacht binnen 1 m -mv, met de top van eventuele nog aanwezige oeverafzettingen tussen maaiveld en 0,5 m -mv. De bovenste meter kan plaatselijk verstoord zijn door recente ophoging en bebouwing. Voor de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd is de verwachting hoog tot zeer hoog, gezien de ontwikkeling van IJsselstein en de intensieve bewoning langs de bedijkte Hollandse IJssel. Resten uit deze perioden bevinden zich vooral in de bovenste 1,5 m, maar kunnen door recente verstoringen deels aangetast zijn. Binnen het plangebied zijn meerdere gebouwen aanwezig, maar de exacte verstoringdiepte hiervan is niet bekend. Daarnaast geeft de vergelijking tussen historische topografische kaarten (1970 en 1984) en de actuele AHN-hoogtegegevens aan dat het maaiveld binnen het plangebied slechts beperkt is opgehoogd (circa 0,2-0,8 m).

Advies

Gezien de hoge archeologische verwachting binnen het plangebied, adviseert Vestigia bij wijziging van het Omgevingsplan voor het plangebied een dubbelbestemming Waarde Archeologie op te nemen met een vrijstellingsgrens die gelijk staat aan de huidige beleidskaart. Dat betekent dat archeologisch onderzoek noodzakelijk is bij ingrepen dieper dan 30 cm -mv over een oppervlakte groter dan 250 m².

¹ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR747739>.

Indien deze vrijstellingsgrens wordt overschreden, wordt geadviseerd om het archeologische verwachtingsmodel te toetsen door het uitvoeren van een inventariserend veldonderzoek door middel van verkennende boringen (IVO-O). Geadviseerd wordt om te boren in een verkennend grid van ca. 30 x 40 m (ca. 8 boringen/ha), wat met de vorm en oppervlak van het plangebied neerkomt op 46 boringen. Hiervoor dient eerst een Plan van Aanpak te worden opgesteld dat de goedkeuring behoeft van het bevoegd gezag, de gemeente IJsselstein.

Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente IJsselstein, om een besluit te nemen ten aanzien van het beëindigen of verder laten verlopen van het onderzoeksproces. Dit besluit kan afwijken van het bovenstaande advies.

Ook wanneer het bevoegd gezag besluit dat vervolgonderzoek niet noodzakelijk is en het onderzochte gebied wordt vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen, blijft de meldingsplicht archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische 'toevalsvondst' wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeente IJsselstein, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

Naschrift

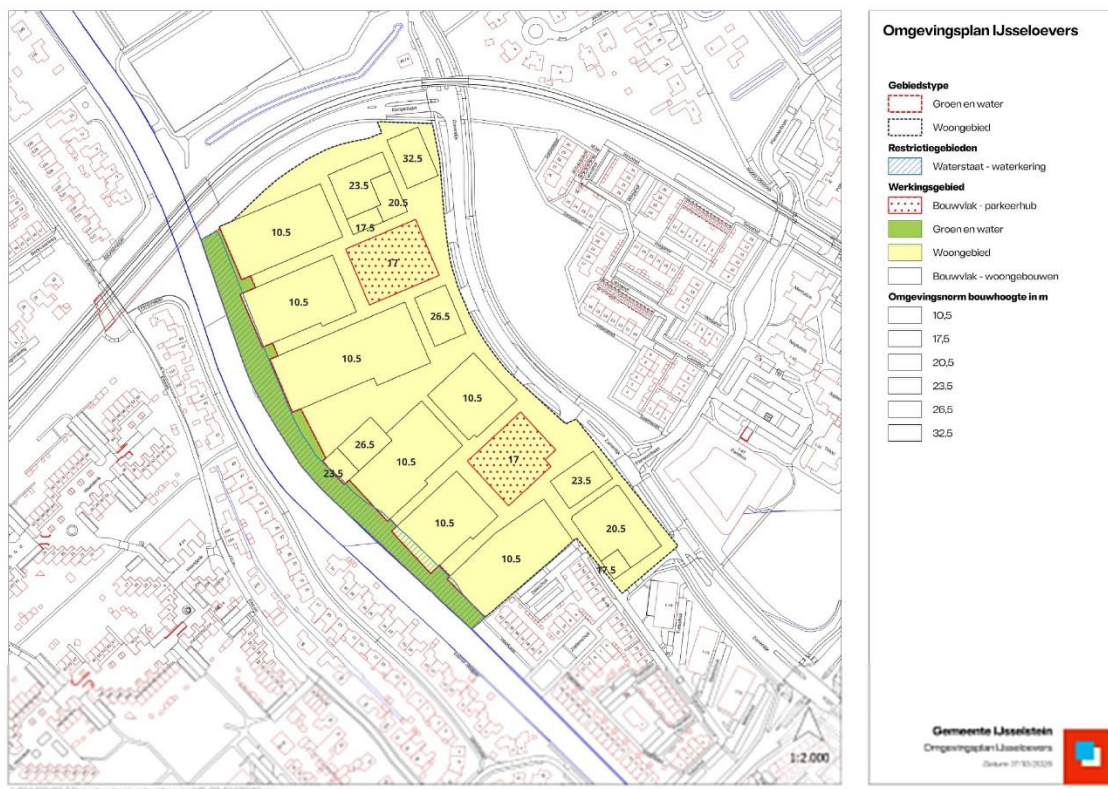
Het conceptrapport is namens het bevoegd gezag beoordeeld door de ODRU. In een advies Z/26/2000486 / D-2026-613239 d.d. 12 februari 2026 wordt aangegeven dat men kan instemmen met de bevindingen en het advies, d.w.z. dat een vervolgonderzoek door middel van verkennende boringen dient te worden uitgevoerd. "Voor het verkennend booronderzoek kan worden volstaan met een grid van ca. 30 x 40 meter, met 8 boringen per hectare. Op basis van dit onderzoek kan een beslissing worden genomen over het vervolg. Voor het verkennend booronderzoek is een Plan van Aanpak (PvA) verplicht. Het PvA moet voorafgaand aan het onderzoek worden goedgekeurd door de Omgevingsdienst Utrecht."

Onderbouwing advies

1 Projectomgeving

1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik (LS01)

In opdracht van KuiperCompagnons heeft Vestigia *Archeologie & Cultuurhistorie* een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd ten behoeve van de herontwikkeling van het plangebied Zomerdijk (project IJsseloever) te IJsselstein, gemeente IJsselstein (Afbeelding 1, Kaart 1). Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 5,7 ha en is momenteel in gebruik als fabrieksterrein. Het plangebied is vrijwel geheel bebouwd of verhard. Binnen het plangebied zal een woonwijk met parkeergarages, natuur en water elementen, en openbare ruimtes worden gerealiseerd (Afbeelding 2).

Afbeelding 2 Inrichtingsschets. Bron: opdrachtgever.

Voorafgaand aan de ingrepen dient in kaart te worden gebracht of bij de ingrepen eventueel archeologische waarden worden bedreigd. Gezien de aard van de ingrepen zullen deze mogelijk tot in de archeologisch relevante niveaus reiken.

1.2 Onderzoeksdoel en -methode

Doel van het archeologisch bureauonderzoek is vast te stellen of er in het plangebied sprake is (of kan zijn) van archeologische resten die door de ingrepen verstoord dreigen te worden. Hiertoe is een bureauonderzoek archeologie verricht, waarbij voor het plangebied een specifiek archeologisch verwachtingsmodel is opgesteld. Vervolgens is een advies op hoofdlijnen geformuleerd in het kader van de cyclus van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.2), protocol 4002 Bureauonderzoek.

2 Beleidskader

2.1 Wettelijk kader

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Met de komst van de Omgevingswet is de zorg voor het behouden en ontwikkelen van cultureel erfgoed in twee wetten geregeld, in plaats van in een aantal verschillende wetten. Hierbij geldt dat de regels ten aanzien van de omgang met het cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving in de Omgevingswet is geregeld, en de duiding van cultureel erfgoed en de zorg voor cultuuroederen in overheidsbezit in de Erfgoedwet. Voor de archeologie is de verdeling grofweg: het certificeringsstelsel en het aanwijzen van archeologische rijksmonumenten staat in de Erfgoedwet en de omgang met archeologie in de fysieke leefomgeving (de vergunningverlening en de integratie in de planvorming) in de Omgevingswet. De lokale invulling van de bescherming, zorg en aanwijzing van het archeologie-beleid, of voor het aanwijzen en beschermen van gemeentelijke monumenten en provinciale monumenten wordt ingekaderd door de Omgevingswet en de AmvB's, waarbij vooral het Omgevingsbesluit, het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) van belang zijn. Centraal instrument op lokaal niveau is het Omgevingsplan. Dit plan beziet alle aspecten van de fysieke leefomgeving op integrale wijze, inclusief cultureel erfgoed en is daarmee het eerst aangewezen instrument om uitvoering te geven aan het archeologie-beleid, of voor het aanwijzen en beschermen van gemeentelijke monumenten en provinciale monumenten. De bekende en aantoonbaar te verwachten archeologische waarden kunnen dan opgenomen worden in het omgevingsplan door bijvoorbeeld archeologie als functie op te nemen en bepaalde activiteiten toe te staan of juist te verbieden. Met uitzondering van een aantal complexe activiteiten is de gemeente bevoegd gezag. Ten aanzien van complexe activiteiten of activiteiten op toebedeelde taken zijn de Gedeputeerde Staten bevoegd gezag. De minister van Infrastructuur en Waterstaat blijft bevoegd gezag ten aanzien van de bodem en oevers van rijkswateren op grond van de Waterwet.

2.2 Gemeentelijk beleid (LS01)

Volgens de archeologische verwachtings- en beleidskaart van gemeente IJsselstein² heeft het plangebied een Waarde-archeologie 3. Dit omvat ondiep gelegen verwachtingsgebieden met een hoge archeologische verwachting: de ondiep gelegen stroomgordels en de globale locatie van de vroegmiddeleeuwse nederzetting Eiteren. De vrijstellingsgrens is hier 250 m² en dieper dan 30 cm -mv. Uit de archeolandschappelijke verwachtingskaart (Laat-Paleolithicum tot Middeleeuwen) blijkt verder dat het plangebied binnen een zone ligt met restgeulen en een ondiepe meandergordel uit de Romeinse tijd tot de Vroege Middeleeuwen. In deze zone bevindt de top van het zandpakket zich op minder dan 1,0 meter onder maaiveld (minder dan 0,5 meter NAP), terwijl de top van de overbank- of crevasseafzettingen op een diepte tussen 0 en 0,5 meter onder maaiveld ligt.³ Het plangebied maakt verder deel uit van een historisch-landschappelijke eenheid die wordt gekenmerkt door (vroeg-)middeleeuwse blokverkeveling, zoals blijkt uit de verwachtingskaart voor historisch-geografische waarden en relictten.

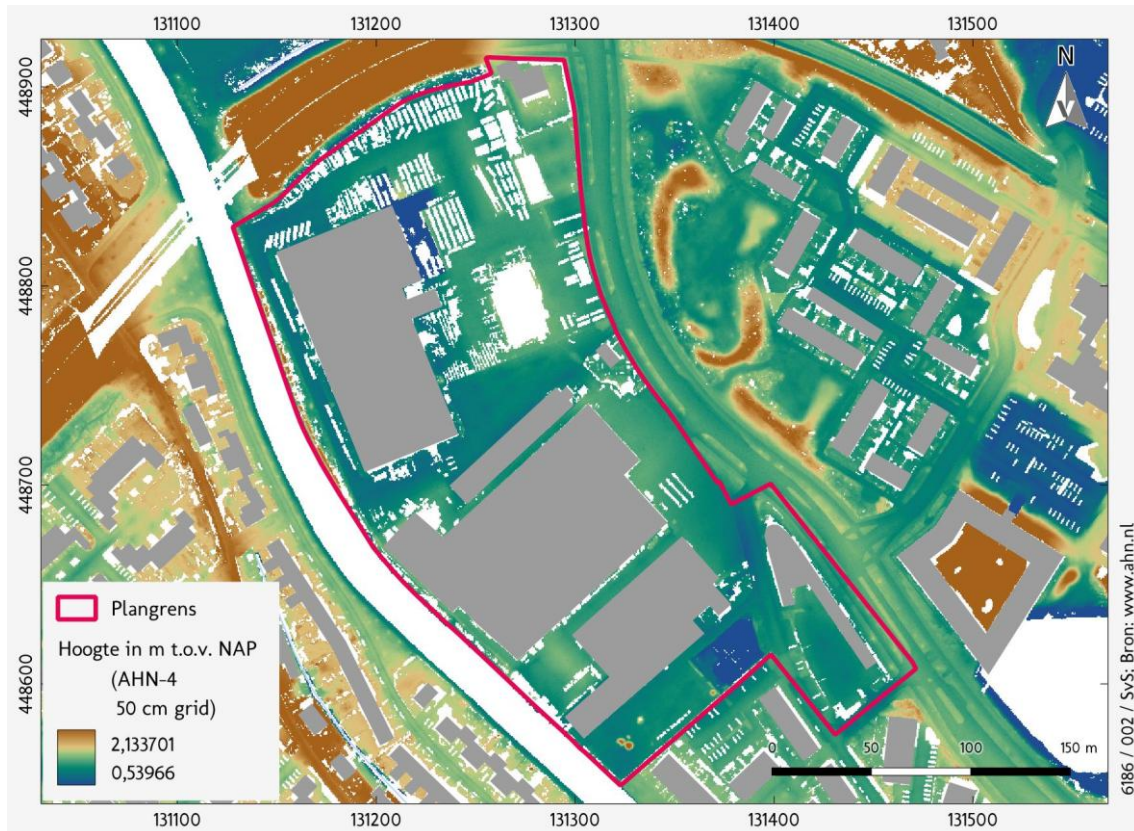
² De Boer et al. 2025, vastgesteld op 27 november 2025.

³ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR747739>.

3 Verwachtingsmodel

3.1 Natuurlijk landschap (LS04)

Het plangebied ligt in IJsselstein, wat in het centrale Nederlandse rivierengebied ligt. In het algemeen ligt het plangebied op een hoogte van 1,00 tot 1,50 m +NAP, hoewel op enkele plekken het landschap verhoogd (tot ca. 2,00 m +NAP) of verlaagd (tot ca. 0,00 m +NAP) is (Afbeelding 3). Gezien de ligging in een industriegebied, zullen deze verhogingen en verlagingen recent zijn en veroorzaakt zijn door de mens.

Afbeelding 3 Het plangebied in rood afgebeeld op het AHN4 50cm grid. Bron: AHN.nl.

In het Pleistocene was dit het uitgestrekte dal van de Rijn en de Maas. Omdat deze rivieren in de ijstijden een vlechtend rivierenpatroon kenden is een breed rivierdal met grof zand en grind ontstaan. De Pleistocene rivierafzettingen worden tot de Formatie van Kreftenheye gerekend. In een DINOket boring ca. 300 m ten oosten van het plangebied is de Formatie van Kreftenheye op 6,60 m -mv gevonden en in een boring 500 m ten zuidwesten van het plangebied op 7,80 m -mv.⁴

In het Holoceen heeft hier vooral sedimentatie vanuit de voorlopers van de Rijn en de Maas plaatsgevonden, die in deze periode uit verschillende anastomoserende en meanderende systemen bestonden. De hieraan gerelateerde afzettingen worden tot de Formatie van Echteld gerekend. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen: stroomgordelafzettingen, crevasse-afzettingen, komafzettingen en dijkdoorbraakafzettingen (ook wel overslagafzettingen genoemd). De stroomgordelafzettingen worden verder onderverdeeld in bedding-, oever- en restgeulafzettingen.⁵

⁴ <https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>. Boringen B38F1530 & B38F1537

⁵ de Mulder *et al.* 2003.

Aan het begin van het Holoceen, voordat de zee de huidige kustlijn had bereikt, ontwikkelde in Nederland door de toenemende grondwaterspiegel en toenemende vegetatiegroei een uitgestrekt veengebied. Dit veen wordt gerekend tot het Basisveen Laagpakket van de Formatie van Nieuwkoop. Deze formatie is 500 m ten zuidwesten van het plangebied teruggevonden op 7,00 tot 7,80 m -mv.⁶ Later ingeschakelde veenlagen worden gerekend tot het Hollandveen Laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop. Dit Laagpakket is gevormd vanaf het Subboreaal (5.700 tot 2.600 jaar geleden). In de DINoloket boring in het plangebied is de Formatie van Echteld tot 7,00 m -mv teruggevonden. De ondergrond bestaat hier uit een afwisseling van sterk siltige tot sterk zandige klei lagen, zeer tot uiterst grof grindig zand en een laag gyttja. Op 4,70 tot 5,00 m -mv is er een inschakeling van het Hollandveen Laagpakket.⁷

Bij meanderende rivieren bestaan beddingafzettingen over het algemeen uit zand en grind. Naast de rivierbedding en op de eerder afgezette stroomgordelafzettingen werden oeverafzettingen afgezet. Oeverafzettingen bestaan uit sterk zandige en/of sterk siltige klei en worden naar boven toe gekenmerkt door een steeds hoger klei- en siltgehalte (aflopend profiel). Omdat de meeste sedimentatie direct naast de riviergeul plaatsvond, ontstonden langs de bedding lage ruggen, zogenaamde oeverwallen. Buiten de oeverwal zijn met name kleien afgezet. Deze kleien worden ook wel de komafzettingen genoemd. Door de relatief hoge ligging en makkelijker bewerkbare gronden zijn oeverwallen van oudsher in gebruik door de mens.⁸

Volgens de stroomgordelkaart (kaart 2) zijn ter hoogte van het plangebied meerdere rivierensystemen actief geweest, inclusief enkele voorlopers van de Hollandse IJssel. Deze waren de Buitenzorg, de Neder-Oudland, de Vechgel en de Wiersch, De Wiersch was actief ten oosten van het plangebied en de Vechgel ten westen van het plangebied. De Neder-Oudland is actief geweest in het plangebied op de huidige locatie van de Hollandse IJssel, vanaf ca. 2.505 v. Chr. De Wiersch is de oudste en werd actief rond 4.500 v. Chr. Het Neder-Oudlandse systeem is waarschijnlijk een rivierverlegging (avulsies). Het systeem is actief geweest tot ongeveer 1.400-1.200 voor Christus (cal.). Na de actieve fase bleven de stroomgordels als een verhoogde band in het landschap achter en kon het gebied goed gebruikt worden als vestigingsplaats en voor akkerbouw.⁹

Het oostelijke deel van de Hollandse IJssel, ongeveer tot aan Montfoort, is actief geworden in de Vroege IJzertijd, ongeveer 700 voor Christus.¹⁰ Het plangebied ligt in deze meandergordel.¹¹ De loop van de Hollandse IJssel is in de 12^e en 13^e eeuw door bedijkingen vastgelegd.¹² Op de AHN-kaart is de stroomgordel van de Hollandse IJssel nog goed terug te zien (Afbeelding 4).

⁶ <https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>. Boringen B38F1530

⁷ <https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>. Boringen B38F1539

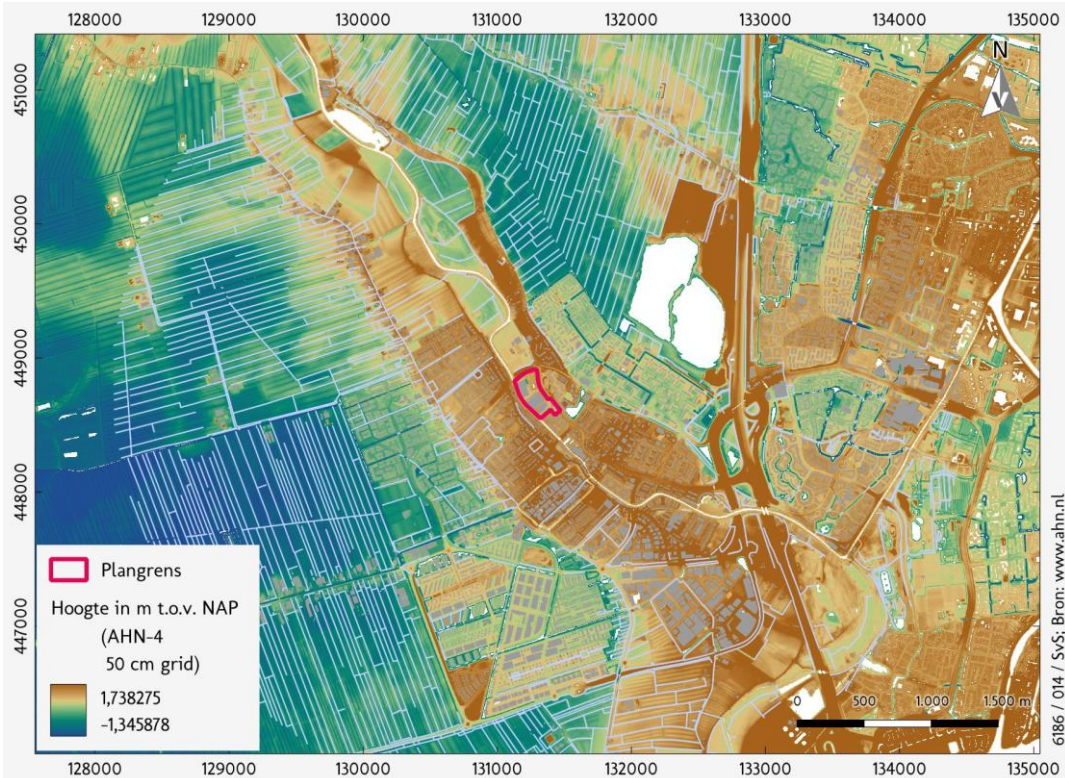
⁸ de Mulder *et al.* 2003.

⁹ Cohen *et al.* 2012.

¹⁰ Cohen *et al.* 2012.

¹¹ Geurts/Mimpen 1987.

¹² Cohen *et al.* 2012.

Afbeelding 4 Het plangebied uitgezoomd in rood afgebeeld op het AHN4 50cm grid. Bron: AHN.nl.

Op de digitale Geomorfologische kaart van Nederland is het plangebied niet gekarteerd vanwege de ligging in de bebouwde kern van IJsselstein. Waarschijnlijk lag het plangebied op een stroomrug of stroomgordel (code B44) van de Hollandse IJssel of de restgeul (code R43) van de Hollandse IJssel.¹³ Zowel ten noorden als ten zuiden van de Hollandse IJssel zijn deze landschapsvormen teruggevonden langs de Hollandse IJssel.

Op de digitale Bodemkaart van Nederland is het plangebied zelf niet gekarteerd vanwege de ligging in bebouwd gebied. In de gebieden ten noorden van het plangebied liggen langs de Hollandse IJssel kalkhoudende ooivaaggronden (Rd90A) en kalkhoudende poldervaaggronden (Rn95A).¹⁴ Deze bodemtypes zijn typerend voor stroomruggen en zijn ontwikkeld in zware zavel (zandige klei) en lichte klei (sterk tot uiterst siltige klei). De humeuze bovengrond is 10 tot 30 cm dik en zwak humeus ontwikkeld. Het kleipakket wordt naar beneden toe steeds zandiger en gaat uiteindelijk over in grof rivierzand.¹⁵

Op basis van extrapolatie van de bodemkaart heeft het plangebied waarschijnlijk grondwatertrap IVu; deze grondwatertrap heeft een Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG) die tussen de 40 en 80 cm beneden maaiveld ligt, en een Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG) tussen de 80 en 120 cm. Op basis van extrapolatie van gegevens van het BROloket is dit resp. 50 tot 61 cm -mv en 116 cm -mv. Dit zijn grondwaterdieptes die op BROloket zijn gekarteerd langs de Kerspellaan, direct ten westen van het plangebied.

¹³ Maas *et al.* 2019.

¹⁴ Alterra 2014.

¹⁵ Harbers 1981.

3.2 Historisch landschap (LS02, LS03, LS04)

Historisch-geografische ontwikkeling (LS03)

Het gebied rond het huidige IJsselstein kent al bewoning sinds de Bronstijd. Mensen leefde op de hogere oeverwallen langs oude rivierlopen, omdat het omliggende land vaak overstroomde. In de IJzertijd groeide de bevolking en in de Romeinse tijd maakte het gebied deel uit van de noordgrens van het Romeinse Rijk, de Limes. De rivieren stonden toen nog in open verbinding met de zee, waardoor alleen de hogere plekken geschikt waren voor bewoning.¹⁶

Afbeelding 5 Boerderij in de Romeinse tijd, gelegen op een oeverwal. Bron: <https://www.hkij.nl/#>.

Vanaf de 8^e eeuw ontstonden nederzettingen zoals Eiteren en Opburen. In de 10^e en 11^e eeuw begon men onder keizer Otto III met het ontginnen van de woeste gronden. Door sloten te graven en polders droog te leggen, werd het gebied bewoonbaar. In de 12^e eeuw volgden dijken lang de Lek en de Hollandse IJssel, die de nieuwe polders moesten beschermen tegen overstromingen.¹⁷

Afbeelding 6 De 'gouw' Lek en IJssel in de 9^e en 10^e eeuw. Bron: <https://www.hkij.nl/#>.

In de 13^e eeuw bouwden de Van Amstels, ministerialen van de Utrechtse bisschop, het eerste kasteel. Gijsbrecht van Amstel was de eerste die zich "Van IJsselstein" noemde. Rond 1310 kreeg IJsselstein zijn stedelijke vorm. Bisschop Guy schonk in dat jaar de parochierechten van Eiteren aan zijn dochter Marie van Henegouwen, echtgenote van Arnold van Amstel. De oude kapel werd vervangen door de nieuwe

¹⁶ <https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/het-begin>.

¹⁷ <https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/het-begin>.

Sint-Nicolaaskerk. In dezelfde periode ontstond de devotie rondom het Mariebeeldje van Eiteren, dat pelgrims aantrok en IJsselstein tot een bedevaartsoord maakte.¹⁸

IJsselstein werd de hoofdplaats van de Baronie van IJsselstein, waartoe ook Benschop en Noord-Polsbroek behoorden. Eeuwenlang was er sprake van een vete tussen IJsselstein en Utrecht. In 1428 werd de stad door Utrecht met de grond gelijkgemaakt, tot grote zorg van Holland, dat hiermee een strategische buffer verloor. Jacoba van Beieren droog financieel bij aan de wederopbouw. Ook in 1466 werd de stad opnieuw belegerd. Pas in 1511 kwam een eeuwigdurende vrede met Utrecht tot stand.¹⁹

Na de Van Amstels kwam de baronie in handen van de Van Egmonds en in 1551 van het Huis van Oranje-Nassau. De koning is nog altijd titulair Heer van IJsselstein. Door deze band met Oranje behield de baronie tot 1795 een bijzondere positie binnen de Republiek. De meeste Oranjes lieten het bestuur over aan de dorst, behalve Marie Louise van Hessen-Kassel, Marijke Meu, die vanaf 1762 actief ingreep in het bestuur. Zij verbeterde het bestuur, trok welgestelde inwoners aan en stimuleerde voorzieningen zoals scholen, een stadsdokter, een stadsvroedvrouw, een synagoge en een vergrote schuilkerk. De Windotter werd gebouwd en de stad kreeg een tolerante reputatie.²⁰

Afbeelding 7 Maria Louise van Hessen-Kassel op jonge leeftijd. Bron: <https://www.hkij.nl/>.

In 1577 werd de Sint-Nicolaaskerk overgenomen door de hervormden. Katholieken waken uit naar schuilkelders, waaronder die aan de Havenstraat, die vanaf 1634 officieel als schuilkerk fungeerde. Ondanks verboden bleven katholieke tradities zoals de bedevaart naar Onze Lieve Vrouwe van Eiteren

¹⁸ <https://rhcrijnstreek.nl/bronnen/lokale-historie/ijsselstein/ijsselstein/beknopte-geschiedenis-van-ijsselstein/>;
<https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/het-begin>; <https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/van-amstels>; <https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/ontstaan-van-de-stad>.

¹⁹ <https://rhcrijnstreek.nl/bronnen/lokale-historie/ijsselstein/ijsselstein/beknopte-geschiedenis-van-ijsselstein/>;
<https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/middeleeuwse-oorlogen>.

²⁰ <https://rhcrijnstreek.nl/bronnen/lokale-historie/ijsselstein/ijsselstein/beknopte-geschiedenis-van-ijsselstein/>;
<https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/marie-louise-van-hessel-kassel>.

bestaan. De religieuze spanningen vielen samen met de Tachtigjarige Oorlog, waarin Willen van Oranje, sinds 1558 baron van IJsselstein, zich uiteindelijk achter de opstand schaarde.²¹

In de 17^e eeuw keerde de rust terug. De katholieke gemeenschap vormde een kleine meerderheid, maar het stadsbestuur bleef hervormd. Tijdens het Rampjaar 1672 werd IJsselstein niet verwoest, maar wel zwaar belast door Franse troepen en inundaties na het doorsteken van de Lekdijk. Dankzij onderhandelingen bleef de stad gespaard.²²

Met de komst van de Bataafse Republiek in 1795 verloor het Huis van Oranje zijn rechten en werd IJsselstein een gewone gemeente. De 19^e eeuw bracht armoede en isolatie. De stadsmuren verdwenen rond 1850 en in 1888 werd het kasteel grotendeels gesloopt. De nieuwe Sint-Nicolaaskerk (1885-1887) symboliseerde de heropleving van de katholieke gemeenschap. IJsselstein kreeg industrie, vooral in houtbewerking en later meubels en baksteen.²³

Op 10 augustus 1911 brak er brand uit in het magazijn van de naastgelegen fabriek van Schilte, deels verhuurd aan een sigarenfabriek. Vonken sloegen over naar het uitgedroogde houtwerk van de toren van de oude Nicolaaskerk. Hoewel de brandwacht de vlammen aanvankelijk met emmers wist te doven, laaide het vuur opnieuw op. De toren en kerk waren niet meer te redden: slechts de muren en een zwaar beschadigde toren bleven overeind. Van het rijke interieur - waaronder de preekstoel uit 1622 en het beroemde Bätz-orgel uit 1749 - bleef niets gespaard. Alleen kroonluchters, lezenaars en het kerkelijk archief konden worden gered. De brand was zo hevig dat hij tot voorbij Utrecht zichtbaar was. IJsselstein bleef achter met een verwoest stadsicoon, dat in de landelijke pers werd beschreven als een "treurige ruïne".²⁴

Afbeelding 8 De kerkbrand van de oude Nicolaaskerk. Bron: <https://www.hkij.nl/>.

²¹ <https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/reformatie-en-opstand>.

²² <https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/rustiger-tijden>.

²³ <https://rhrijnstreek.nl/bronnen/lokale-historie/ijsselstein/ijsselstein/beknopte-geschiedenis-van-ijsselstein/>;
<https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/marie-louise-van-hessel-kassel>;
<https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/naar-de-moderne-tijd>; <https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/industrialisatie>.

²⁴ <https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/rampjaar-1911-de-grote-kerkbrand>.

In 1916 werd de gerestaureerde kerk opgeleverd. Voor de hervormde diensten stond in de tussentijd een houten noodkerk bij de kasteeltoren. De restauratie slaagde goed: de renaissance-elementen bleven behouden, al kreeg de torenspits – die al niet meer origineel was – een geheel nieuw ontwerp. Tussen 1925 en 1928 werd de huidige spits geplaatst. Tegenwoordig wordt de toren steeds vaker erkend als het oudste renaissancebouwwerk boven de Alpen.²⁵

Tot 1920 bleef de woningbouw binnen de grachten. Daarna begon de stand uit te breiden. De woningwet van 1901 leidde tot verbeteringen in de volkshuisvesting. De IJsselsteinse Bouwmaatschappij bouwde sociale woningen, gevolgd door de hofwoningen aan het Imminkplein (1939) en later de Wereldomroep gaf de stad een economische impuls.²⁶

De Tweede Wereldoorlog verliep relatief rustig, al vielen er slachtoffers en werd de stad geconfronteerd met evacués, dwangarbeid en een NSB-burgermeester. Na de oorlog werd een monument opgericht voor de slachtoffers.²⁷

In de jaren vijftig en zestig groeide IJsselstein verder. De televisiemast van 1961, nu bekend als de grootste kerstboom ter wereld, werd een nieuw icoon. Halverwege de jaren zestig werd IJsselstein aangewezen als groeikern. Nieuwe wijken volgden: Oranje- en Europakwartier, IJsselveld, Groenvliet, Achterveld, Hazenveld en Overwaard. In 1995 begon de bouw van de Vinex-wijk Zenderpark, waardoor IJsselstein uitgroeide tot circa 34.000 inwoners.²⁸

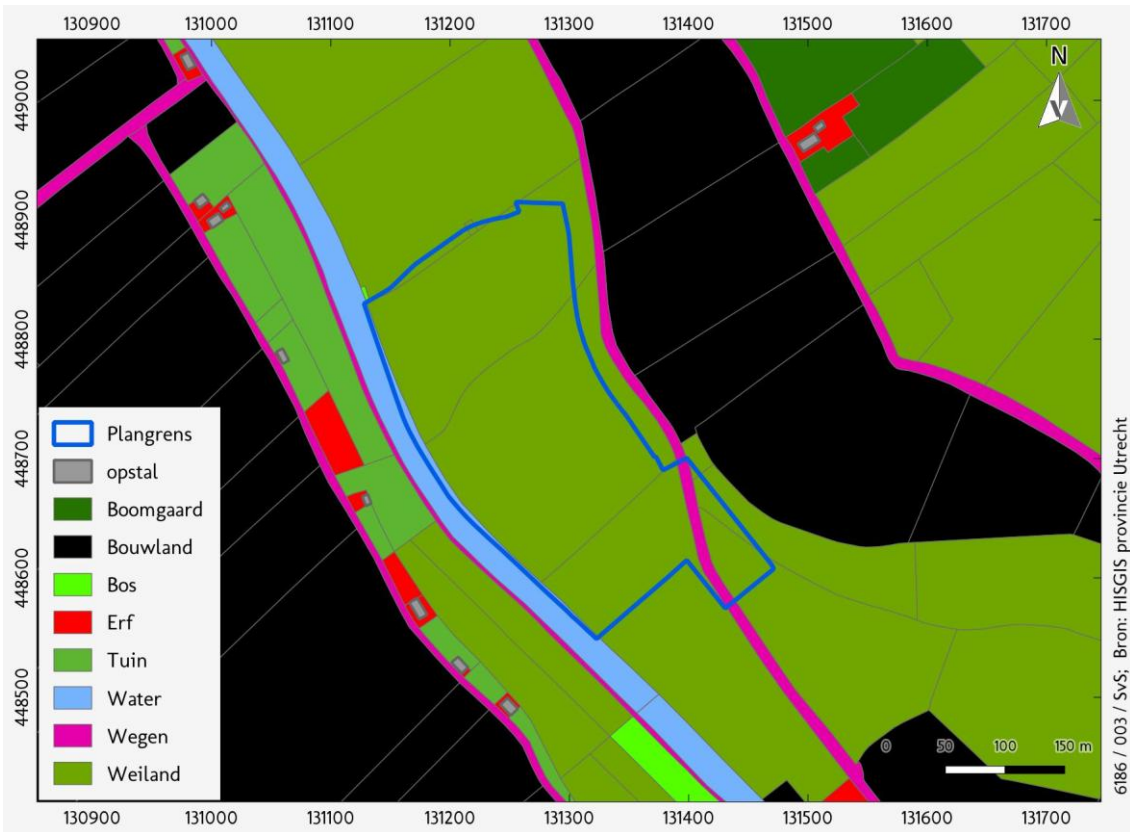
De eerste echt gedetailleerde en betrouwbare kaart van het gebied is de Kadastrale Minuut van 1811-1832 (Afbeelding 9). Op deze kaart is te zien dat het plangebied zich bevindt in een onbebouwd agrarisch gebied dat aangeduid is als weiland. Door het plangebied loopt aan de zuidoostzijde een historische weg. De Topografische Kaart uit 1850, 1883 en 1937 laten eenzelfde beeld zien (Afbeelding 10 t/m Afbeelding 12). In 1962 verschijnt binnen het plangebied de eerste bebouwing een deel van een fabriek en in de jaren '70, '80 en '90 komen daar enkele gebouwen bij (Afbeelding 13 t/m Afbeelding 17).

²⁵ <https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/rampjaar-1911-de-grote-kerkbrand>.

²⁶ <https://rhcrijnstreek.nl/bronnen/lokale-historie/ijsselstein/ijsselstein/beknopte-geschiedenis-van-ijsselstein/>;
<https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/industrialisatie>.

²⁷ <https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/tweede-wereldoorlog>.

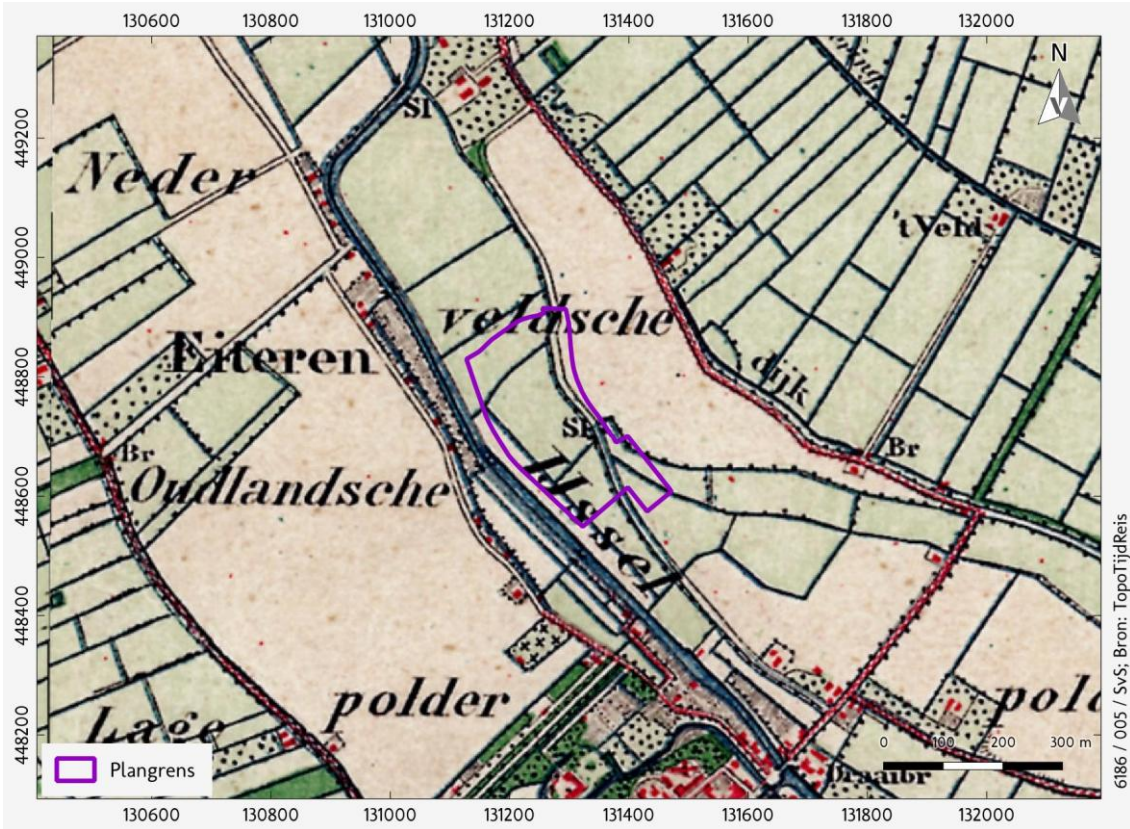
²⁸ <https://rhcrijnstreek.nl/bronnen/lokale-historie/ijsselstein/ijsselstein/beknopte-geschiedenis-van-ijsselstein/>;
<https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/radio-en-televisie>; <https://www.hkij.nl/index.php/ontmoet-historisch-ijsselstein/nieuwbouw-en-uitbreiding>.

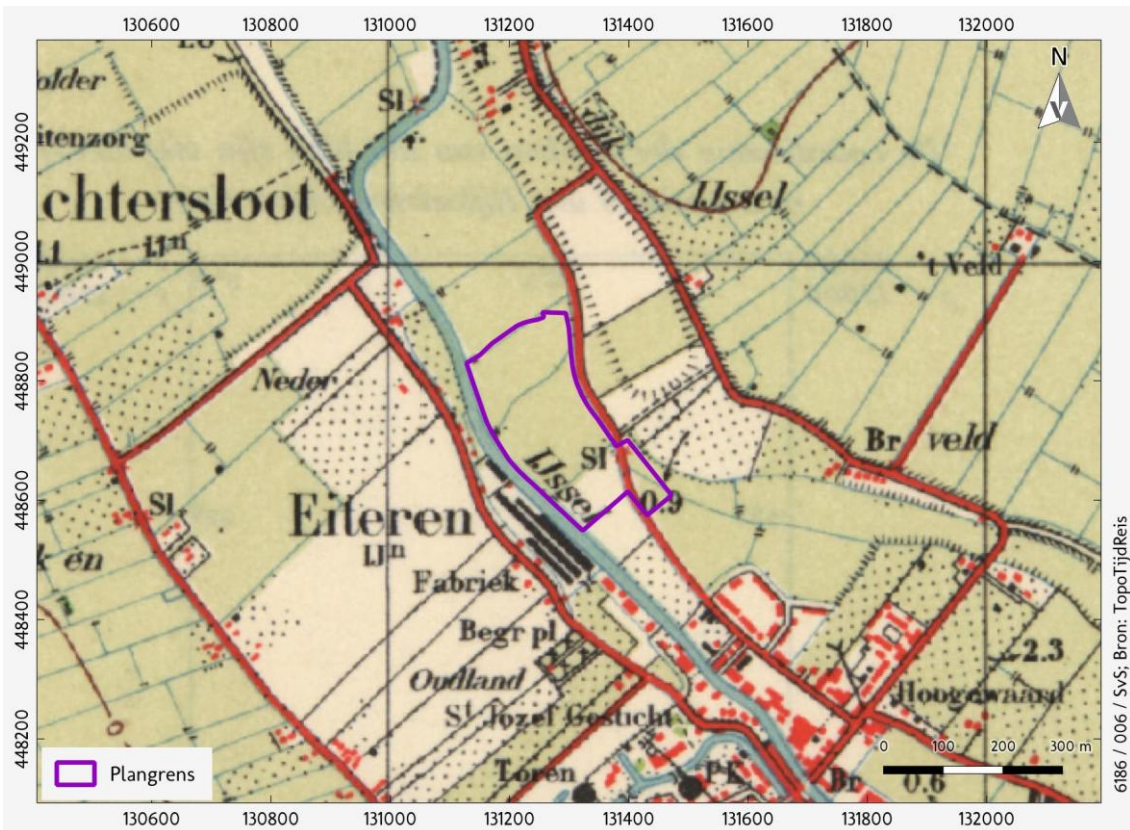
Afbeelding 9 Uitsnede Kadastrale Minuut 1832. Bron: RCE/HISGIS Utrecht.

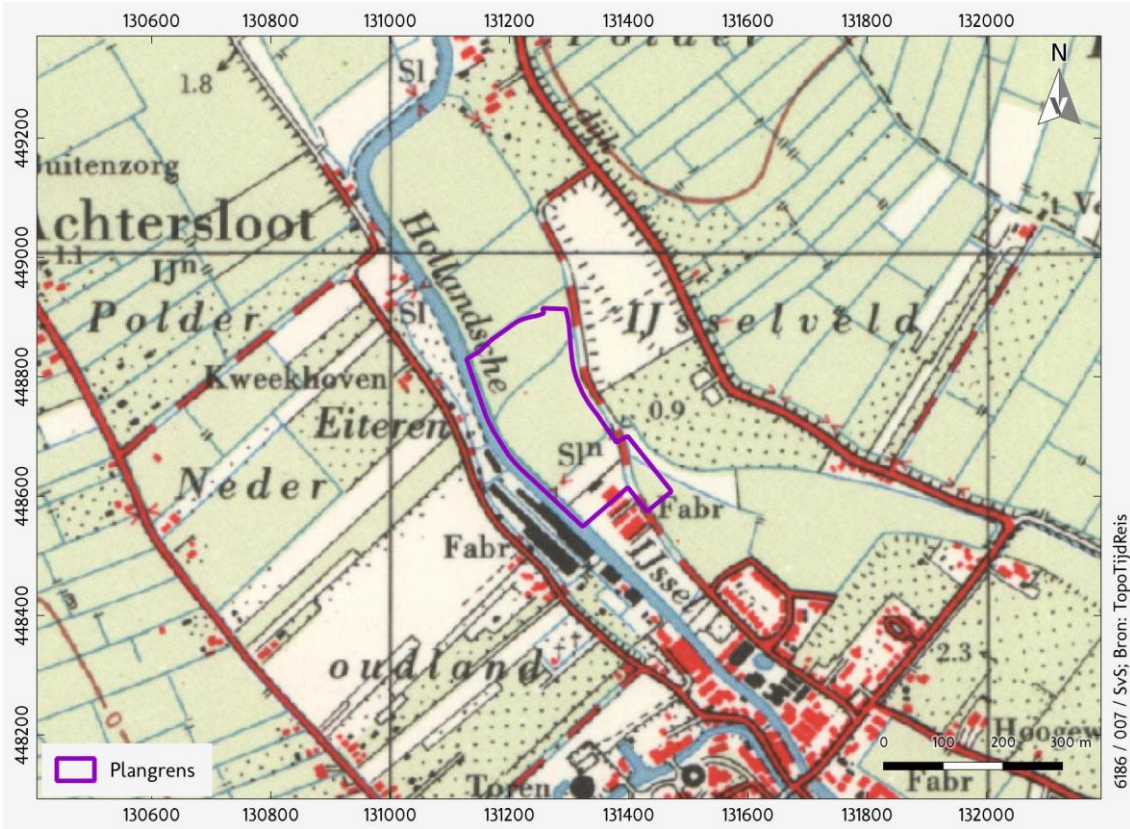
Afbeelding 10 Uitsnede Topografische Kaart 1850. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 11 Uitsnede Topografische Kaart 1883. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 12 Uitsnede Topografische Kaart 1937. Bron: Topotijdreis.

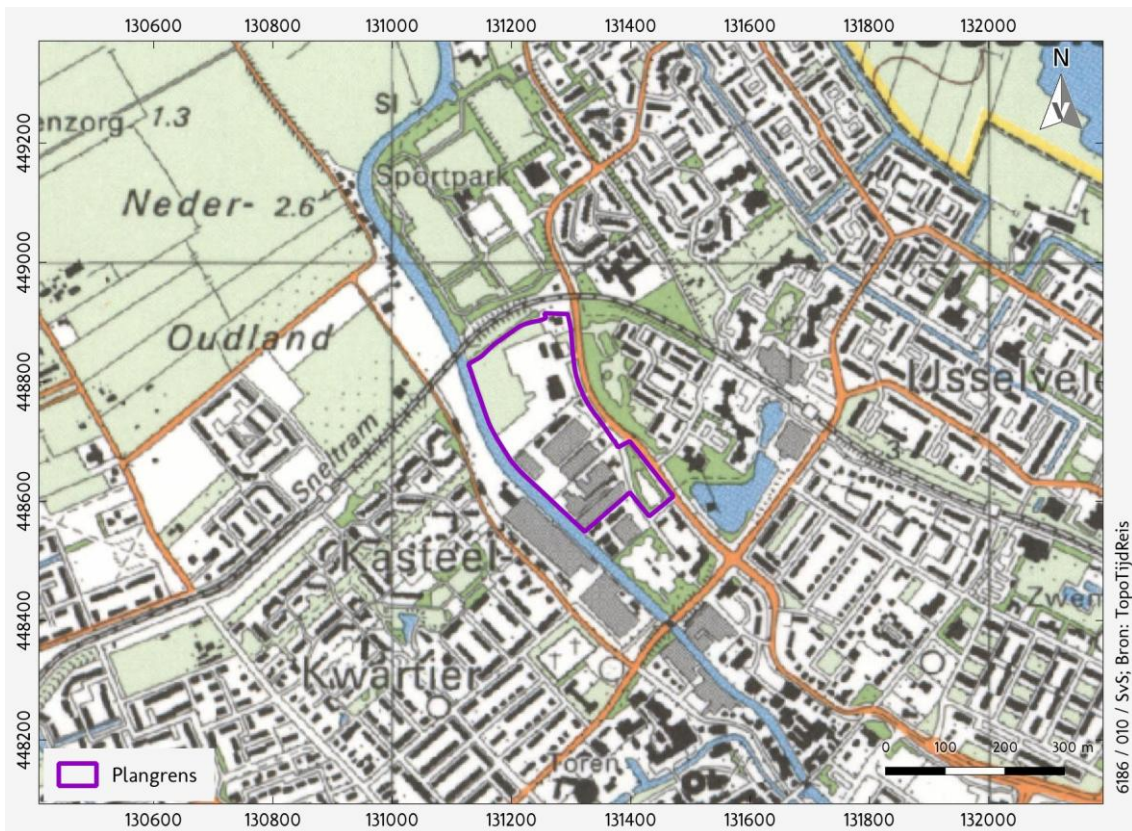
Afbeelding 13 Uitsnede Topografische Kaart 1962. Bron: Topotijdreis.

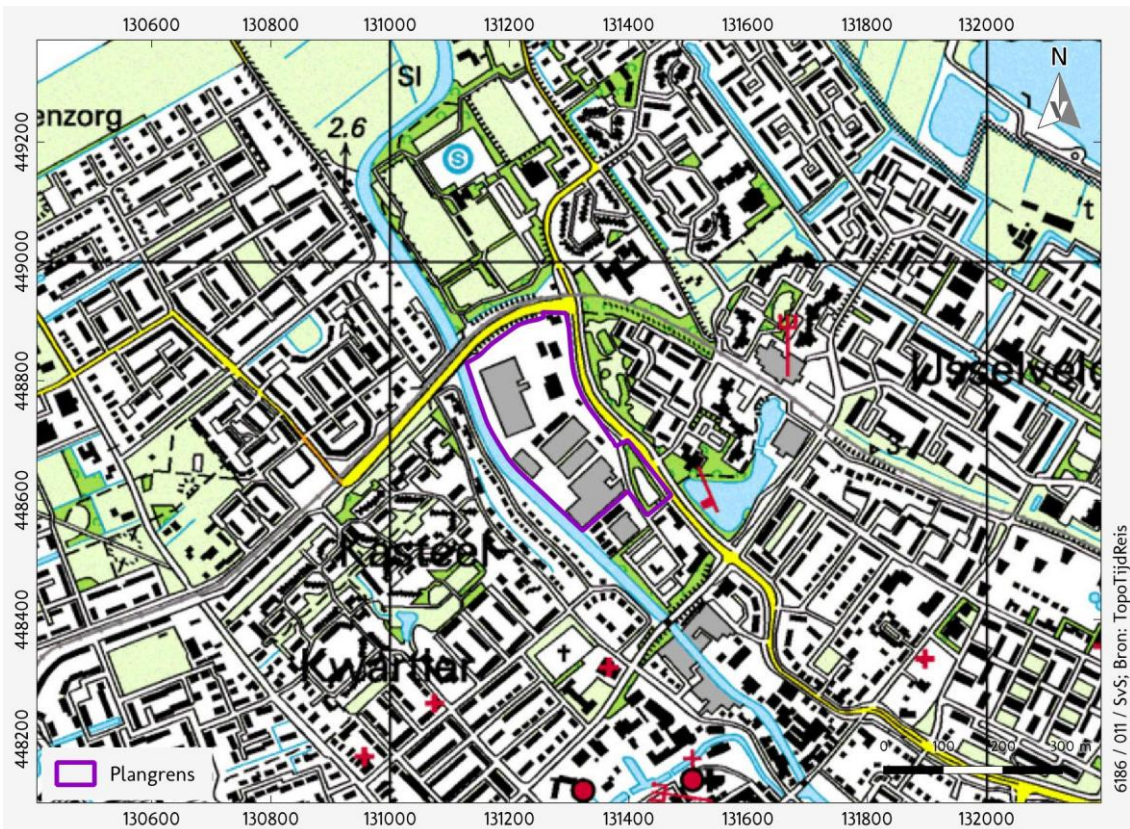
Afbeelding 14 Uitsnede Topografische Kaart 1970. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 15 Uitsnede Topografische Kaart 1984. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 16 Uitsnede Topografische Kaart 1990. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 17 Uitsnede Topografische Kaart 1999. Bron: Topotijdreis.

3.3 Bouwhistorische waarden (LS04)

Voor eventuele bouwhistorische waarden zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- het Rijksmonumentenregister;²⁹
- de lijst gemeentelijke monumenten IJsselstein;³⁰
- de Cultuurhistorische Atlas van Utrecht (CHAT);³¹
- de Kadastrale Minuut 1811-1832;³²
- de BAG-viewer.³³

Binnen het plangebied bevinden zich geen rijksmonumenten of gemeentelijke monumenten.

Volgens de Cultuur Historische Atlas van de provincie Zuid-Holland bevindt het gebied zich niet in een cultuurhistorisch waardevol gebied. Grenzend ten zuidwesten aan het plangebied ligt volgens de CHAT een maritiem erfgoed, namelijk de Hollandse IJssel.

Uit gegevens van het kadaster (BAG-Viewer) blijkt dat binnen het plangebied momenteel vijftien gebouwen aanwezig zijn, met bouwjaar variërend van 1960 tot en met 2017. Het merendeel betreft

²⁹ <https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/>.

³⁰ <https://www.monumenten.nl/gemeentes/ijsselstein>.

³¹ <https://utrecht.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=12951e6671064d2d8f9336df93e4af1d>.

³² <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>.

³³ <https://bagviewer.kadaster.nl>.

panden met een industrie- of kantoorfunctie. In het noordelijke deel van het plangebied staan daarnaast enkele gebouwen met een woonfunctie.

Huidige situatie (LS02)

Het plangebied bevindt zich binnen de bebouwde kom en is in gebruik als industrieterrein.

Historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03)

Binnen het plangebied bevinden zich meerdere gebouwen. Wat de verstoringdiepte is van deze gebouwen is niet bekend.

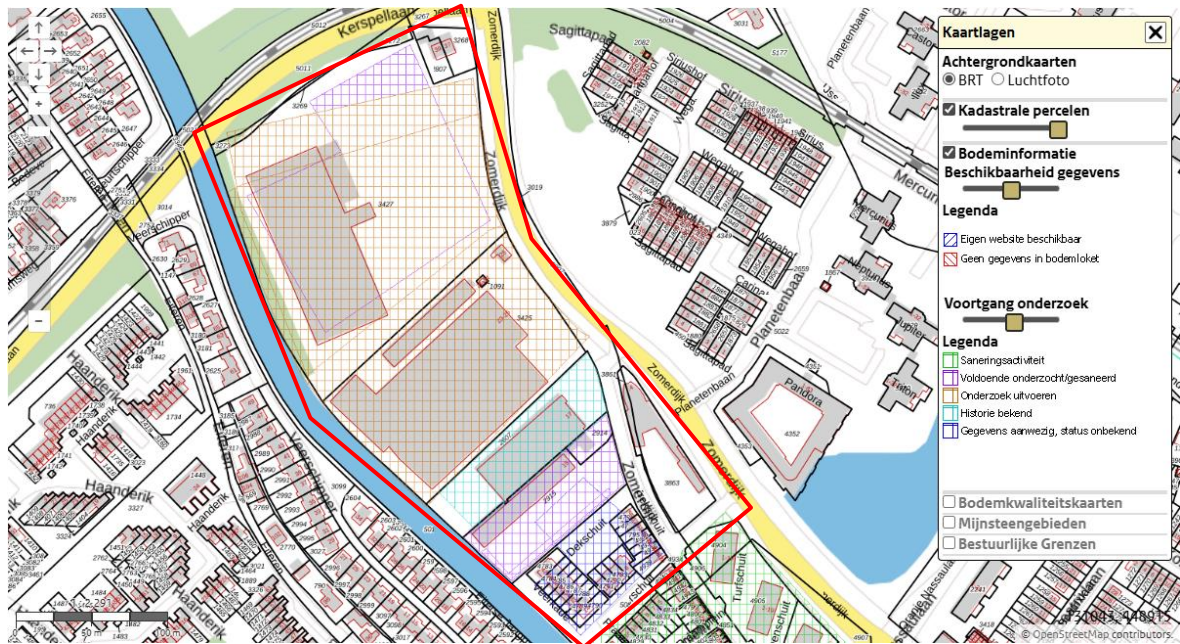
Voor de beoordeling van mogelijke verstoringen is ook gekeken naar de oude maaiveldhoogtes zoals weergegeven op de Topografische Kaarten van 1970 en 1984 (Afbeelding 14 en Afbeelding 15). Hieruit blijkt dat het maaiveld binnen het plangebied destijds stabiel was rond circa 0,5 m +NAP, terwijl ten noorden van het plangebied een ophoging van circa 0,6 m zichtbaar is. Vergelijking met de meest recente hoogtegegevens uit het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) laat zien dat de maaiveldhoogte binnen het plangebied tegenwoordig tussen circa 0,7 en 1,3 m +NAP ligt. Dit duidt op een beperkte ophoging van ongeveer 0,2 tot 0,8 m sinds de jaren 1970-1980.

Op de Verstoringbronnenkaart van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en BIS Nederland zijn ter hoogte van het plangebied geen vergraven gronden of 20^e-eeuwse landinrichtingsprojecten gekarteerd.³⁴

Bij het Bodemloket is voor het plangebied informatie over saneringen geregistreerd.³⁵ In 2019 heeft er in het noorden van het plangebied een sanering plaatsgevonden. Tijdens deze sanering is de verontreiniging in de grond volledig verwijderd, er heeft geen aanvulling plaatsgevonden. Daarnaast wordt er in het midden van het plangebied geadviseerd om onderzoek uit te voeren naar mogelijke saneringen en is er ten zuidoosten van het plangebied voldoende onderzoek geweest (Afbeelding 18).

³⁴ <https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=Verstoringbronnenkaart#>.

³⁵ <https://www.bodemloket.nl/>.

Afbeelding 18 Het plangebied (rode cirkelt) op de kaart van het Bodemloket met bodeminformatie. Bron: Bodemloket.

3.4 Archeologische waarden (LS04)

Voor de archeologische gegevens is het Archeologisch Informatiesysteem (Archis) geraadpleegd, dat alle geregistreerde archeologische monumenten, onderzoeken en vondstlocaties bevat (*kaart 6*).

Archeologische monumenten zijn terreinen met een (hoge/zeer hoge) archeologische waarde, die ofwel fysiek (wettelijk en juridisch) beschermd worden, ofwel een planologische bescherming hebben waarbij in het beleid voorschriften voor het gebruik zijn opgenomen. Vondstlocaties zijn locaties waar archeologische vondsten zijn gedaan. Deze zijn al dan niet gekoppeld aan een archeologisch onderzoek.

In het plangebied bevindt zich geen AMK-terrein. Binnen de buffer van 500 m rondom het plangebied zijn in Archis vier AMK-terreinen geregistreerd (monumentnummer: 1224, 2949, 12071 en 15939) (*tabel 1*).

AMK monumentnr	Waarde	Gemeente	Plaats
1224	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd	IJsselstein	IJsselstein
	Complextype	Periode - begin	Periode - eind
	Kasteel	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
	Borg/stins/versterkt huis	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
	Stad	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
	Kasteel	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC

Toelichting
<p>Betreft een terrein waarin de overblijfselen van het kasteel IJsselstein, gelegen in zware zavel op een oeverwal, net buiten de voormalige ommuring van de middeleeuwse stad IJsselstein. De voormalige grachten van het kasteel liggen binnen het terrein van Zeer Hoge Archeologische Waarde mon nr 15939 (38F-061). Tegenwoordig rest nog een deel van de aanleg en een 16de eeuwse toren. Het eerste kasteel bestond uit een voor- en hoofdburcht. De eerste toren dateert uit het derde kwart van de 13de eeuw. Deze is in 1417 compleet verwoest. Het tweede huis is tussen 1466 en 1477 gebouwd, en begon alseen woontoren die geleidelijk uitgebouwd is met diverse bouwblokken en een ommuring. Deze woontoren mat ca. 9 x 7 meter. Het voorterrein bleef dit keer onbebouwd. Na de 17de eeuw raakte het huis in verval. In 1888 is alles gesloopt, op de nu nog bestaande traptoren na: dit is een zware vierkante toren waarin een fraai gemetselde trap, daterend uit ca. 1500. In 1955 is vanwege rioleringswerkzaamheden archeologisch onderzoek uitgevoerd. Muurwerk is gefotografeerd. In 2001 heeft het RAAP een onderzoek met boringen en geofysische metingen uitgevoerd. Kasteelresten en het grachtenstelsel zijn in kaart gebracht. Mogelijk is er ter plaatse sprake van versterking door bebouwing. Bovendien kan door de huidige begroeiing op het monument schade aan de resten ontstaan door doorworteling en windworp.</p>

AMK monumentnr	Waarde	Gemeente	Plaats
2949	Terrein van zeer hoge archeologische waarde	IJsselstein	IJsselstein
	Complextype	Periode - begin	Periode - eind
	Nederzetting, onbepaald	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
	Kapel	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
	Grafveld, onbepaald	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC

Toelichting
<p>Terrein met sporen van bewoning. In historische bronnen bestaan aanwijzingen dat al rond 900 na Chr. een kerkdorp Eiteren bestond. Archeologisch onderzoek leverde echter alleen Laat Middeleeuwse sporen op. Het einde van de bewoning wordt gemarkeerd door de verwoesting van de kapel, die was overgebleven, in 1579. Het dorp lag aan de Hollandse IJssel, op de rand van de Veghelse stroomrug. De resten liggen in een park in een nieuwbouwwijk. De omtrek van de kerk is met baksteen aangegeven en de grachten zijn uitgediept.</p>

AMK monumentnr	Waarde	Gemeente	Plaats
12071	Terrein van hoge archeologische waarde	IJsselstein	IJsselstein
	Complextype	Periode - begin	Periode - eind
	Stad	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950

Kasteel		Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Nederzetting, onbepaald		Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Toelichting			
Terrein met sporen van bewoning. Het betreft het beschermd stadsgezicht van IJsselstein. IJsselstein ligt aan de Hollandse IJssel op het punt waar deze de Veghelse - en Blokhovense stroomrug oversnijdt. Er bestaat een relatie met het kasteel IJsselstein en met het naastgelegen terrein, waar resten van een klooster liggen.			
AMK monumentnr	Waarde	Gemeente	Plaats
15939	Terrein van zeer hoge archeologische waarde	IJsselstein	IJsselstein
	Complextype	Periode - begin	Periode - eind
	Kasteel	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
	Borg/stins/versterkt huis	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
	Stad	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
	Kasteel	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC	Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Toelichting			
Terrein waarin de grachten van het kasteel IJsselstein, gelegen in zware zavel op een oeverwal, net buiten de voormalige ommuring van de Middeleeuwse stad IJsselstein. Het eerste kasteel bestond uit een voor- en hoofdburcht. De eerste toren dateert uit het derde kwart van de 13de eeuw. Deze is in 1417 compleet verwoest. Het tweede huis is tussen 1466 en 1477 gebouwd, en begon als een woontoren die geleidelijk uitgebouwd is met diverse bouwblokken en een ommuring. Deze woontoren mat circa 9 bij 7 meter. Het voorterrein bleef dit keer onbebouwd. Na de 17de eeuw raakte het huis in verval. In 1888 is alles gesloopt, op de nu nog bestaande traptoren na: dit is een zware vierkante toren waarin een fraai gemetselde trap, daterend uit circa 1500. In 1955 is vanwege rioleringswerkzaamheden archeologisch onderzoek uitgevoerd. Muurwerk is gefotografeerd. In 2001 heeft het RAAP een onderzoek met boringen en geofysische metingen uitgevoerd. Kasteelresten en het grachtenstelsel zijn in kaart gebracht. Delen van de 'binnenste gracht', de 'buitenste gracht' en de gracht tussen het kasteel en de binentuin zijn in kaart gebracht. Het betreft zeer brede grachten. Met betrekking tot de 'buitenste gracht' moet er op gewezen worden dat het aangetroffen spoor eventueel ook een waterpartij kan zijn geweest die verband houdt met het Engelsche Plantsoen, de allee ter plaatse van de Touwbaan of het tuinpad uit de 19de eeuw.			

Tabel 1 Overzicht van de AMK-monumentnummers binnen een straal van 500 m rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis.

Binnen het plangebied zelf zijn geen vondsten geregistreerd. Binnen een straal van 500 m rondom het plangebied zijn in Archis3 27 vondsten geregistreerd (tabel 2).

Archis Meldingsnr	Archis2 WNG	Jaar	Verwerving	Toponiem	Plaats	melding_id	Vondsten / sporen	Datering	X (RD)	Y (RD)
2009742100	46042	1998	archeologisch: boring	Touwlaan; Kasteellaan	IJsselstein			(MEL - NT)	131290	448110
						1068241	keramiek	MEL - NT		
2022653100	56126	2001	archeologisch: proefputten/ proefsleuven	Hoek Touwlaan / Kasteellaan	IJsselstein			(MELA - NT)	131320	448080
						1076643	metaal, keramiek	MELA - NT		

2310413100	424541	2001	archeologisch: begeleiding	Hofstraat 10	IJsselstein			(MELB - NTV)	131387	448065
						1094050	keramiek	MELB - NTV		
2823647100	22994	1988	niet- archeologisch	Eiteren	IJsselstein			(MELB - MELB)	130900	448800
						1059840	tin	MELB - MELB		
2826766100	23459	1992	niet- archeologisch: graafwerk	Hoek Zuidijsseldijk / Eiterse Steeg	IJsselstein			(MEVC - MELB)	130950	44900 0
						1061936	keramiek	MEVC - MELB		
2842552100	26536	1971	archeologisch: inspectie	Polder Neder Oudland; Eiterse Steeg	IJsselstein			(MEVC - MEL)	130870	448870
						1034211	keramiek	MEVC - MEL		
2844504100	26535	1971	archeologisch	Polder Neder Oudland; Eiterse Steeg	IJsselstein			(NEO - NTL)	130870	448870
						1034133	menselijk bot, lood, dierlijk bot, keramiek	NEO - NTL		
2844545100	26539	1985	archeologisch: opgraving	Polder Neder Oudland; Eiterse Steeg	IJsselstein			(MEL - MELB)	130870	448870
						1047674	menselijk bot, hout/houtskool , keramiek	MEL - MELB		
2866107100	29779	1972	archeologisch: opgraving	Eitersesteeg	IJsselstein			(MEVA - NT)	130870	448870
						1034538	menselijk bot, leisteel, keramiek, dierlijk bot	MEVA - NT		
2872758100	30777	1987	archeologisch: opgraving	Polder Neder Oudland; Eiterse Steeg	IJsselstein			(MELB - NT)	130870	448870
						1054685	leer, metaal, keramiek	MELB - NT		
2894474100	34455	1974	niet- archeologisch: graafwerk	Polikliniek / Ziekenh. Isselwoerde	IJsselstein			(MELB - NT)	131500	448210
						1038290	glas, keramiek	MELB - NT		
2894685100	34494	1974	archeologisch: (veld)kartering	Tuintjes Eitersesteeg	IJsselstein			(MELA - NTL)	130850	448870
						1038295	menselijk bot, tufsteen, keramiek	MELA - NTL		
2894839100	34516	1974	niet- archeologisch	Erf Boerderij Kool	IJsselstein			(MELB - NTM)	131120	449380
						1038298	keramiek	MELB - NTM		

2895551100	34625	1975	niet-archeologisch	Zomerweg	IJsselstein			(MELB - NT)	131770	448250
						1038313	keramiek	MELB - NT		
2905765100	36213	1977	niet-archeologisch	Volkstuintje , Nieuwenhuis, M.	IJsselstein			(IJZL - NTL)	130880	448900
						1039241	koper	IJZL - NTL		
2905813100	36222	1971	archeologisch	Eiteren	IJsselstein			(ROMV - NTL)	130870	448870
						1034134	menselijk bot, lood, keramiek, dierlijk bot	ROMV - NTL		
2906031100	36260	1966	niet-archeologisch	Noord IJsseldijk	IJsselstein			(MELB - MELB)	131280	449280
						1033327	keramiek	MELB - MELB		
2906104100	36276	1876	niet-archeologisch: kartering		IJsselstein			(NT - NT)	131720	448230
						1347871	hout/houtskool	NT - NT		
2907644100	36515	1976	niet-archeologisch	N.H.Kerk / Utrechtsestraat	IJsselstein			(MELB - NTM)	131570	448130
						1038221	keramiek	MELB - NTM		
2907669100	36516	1982	niet-archeologisch: graafwerk	Kerk	IJsselstein			(MELB - NTM)	131540	448150
						1043982	menselijk bot	MELB - NTM		
2923633100	39100	1973	niet-archeologisch: graafwerk	Ijsselveld	Jutphaas			(MELB - NT)	131570	448420
						1035902	keramiek	MELB - NT		
2923852100	39142	1975	niet-archeologisch: graafwerk	Touwlaan	IJsselstein			(MELA - NTV)	131250	448120
						1036800	keramiek	MELA - NTV		
2952704100	43912	1999	archeologisch: opgraving	Touwlaan / Kasteellaan	IJsselstein			(- - -)	131320	448080
						1069058		- - -		
3056992100	57946	1932	niet-archeologisch: graafwerk		IJsselstein			(MELB - NTV)	131450	448150
						1074295	keramiek	MELB - NTV		
3058336100	58287	2004	archeologisch: boring	Kasteellaan / Touwlaan	IJsselstein			(MEL - NT)	131300	448115
						1074711	keramiek	MEL - NT		

3061202100	59151	1976	niet-archeologisch: graafwerk	Eiteren	IJsselstein			(PALEO - NTL)	130840	448830
						1075764	steen, ijzer, dierlijk bot, keramiek	PALEO - NTL		
3063600100	59906	1967	niet-archeologisch	Touwlaan	IJsselstein			(NTL - NTL)	131310	448170
						1075970	keramiek	NTL - NTL		
3063917100	60011	1973	niet-archeologisch		IJsselstein			(MELA - MELB)	131440	448800
						1076011	keramiek	MELA - MELB		
3110507100	26509	1951	niet-archeologisch: graafwerk	Zomerdijk	IJsselstein			(ROMMB - ROMLA)	131441	448696
						1029152	keramiek	ROMMB - ROMLA		
3130482100	36224	9999	niet-archeologisch	Volkstuinjes Eiteren	IJsselstein			(NEOVA - NTL)	130840	448830
						1106903	brons, tufsteen, keramiek, ijzer, steen, dierlijk bot, leisteen	NEOVA - NTL		
3130644100	36197	1967	niet-archeologisch: graafwerk	Touwlaan	IJsselstein			(ROMV - NTL)	131310	448170
						1030783	glas, keramiek	ROMV - NTL		
3130669100	36215	1985	archeologisch: opgraving		IJsselstein			(IJZV - NTL)	130800	448900
						1047537	tin, zilver, brons, metaal, glas, steen, keramiek, lood, leisteen	IJZV - NTL		
3131292100	36463	1973	niet-archeologisch: graafwerk		Nieuwegein			(ROMVA - NTL)	131440	448800
						1035214	keramiek	ROMVA - NTL		
3177309100	34518	1974	niet-archeologisch: graafwerk	Zomerdijk Bij Rioolwateringzuivering	IJsselstein			(MELB - NT)	131500	448450
						1038299	keramiek	MELB - NT		
3188366100	59205	1971	archeologisch: inspectie	Eiteren	IJsselstein			(PALEO - NTL)	130870	448870
						1075789	menselijk bot, glas, ijzer, steen, keramiek	PALEO - NTL		
3192204100	58289	2001	archeologisch: (veld)kartering	Kasteel	IJsselstein			(NTV - NTV)	131300	448100
						1074712	schelp, zilver	NTV - NTV		

3249318100	418698	1972	archeologisch: opgraving	Eiteren, Kapel	IJsselstein			(MELA - MELA)	130880	448870
						1086002	menselijk bot	MELA - MELA		
3252971100	420244	2001	archeologisch: boring	Isselwaerde	IJsselstein			(MELB - NTL)	131450	448200
						1093397	keramiek	MELB - NTL		
3299563100	n.v.t.	2015	archeologisch: inspectie	Kasteeltuyn	IJsselstein			(- - -)	131325	448066
						1136062		- - -		
3994924100	n.v.t.	2016	archeologisch: begeleiding		IJsselstein			(MELB - NTL)	131390	448297
						1151785	keramiek	MELB - NTL		
4567359100	n.v.t.	2017	archeologisch: begeleiding	Kasteel IJsselstein	IJsselstein			(MEL - NTL)	131298	448101
						1210989	schelp, bot, glas, keramiek, leisteel	MEL - NTL		
4583404100	n.v.t.	2017	archeologisch: boring	Touwlaan 21- 23	IJsselstein			(NT - NT)	131358	448217
						1211841	aardewerk	NT - NT		
4744068100	n.v.t.	2019	archeologisch: begeleiding	Touwlaan 21- 23	IJsselstein			(MEV - NT)	131366	448204
						1283863	aardewerk, bouwaardewer k, metaal, dierlijk bot	MEV - NT		

Tabel 2 In Archis geregistreerde vondstlocaties binnen een straal van 500 m rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis.

Hieronder worden de vondstmeldingen beschreven:

- Zaak ID 2009742100: vondstmelding behorende bij een archeologisch booronderzoek aan de Touwlaan/Kasteellaan te IJsselstein uit 1998 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen t/m de Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 2022653100: vondstmelding behorende bij een archeologisch proefsleuvenonderzoek aan de Hoek Touwlaan/Kasteellaan te IJsselstein uit 2001 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in Late Middeleeuwen A t/m de Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 2310413100: vondstmelding behorende bij een archeologische begeleiding aan de Hofstraat 10 te IJsselstein uit 2001 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B t/m de Vroege Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 2823647100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Eiteren te IJsselstein uit 1998 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B.
- Zaak ID 2826766100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Hoek Zuidijsseldijk/Eiterse Steeg te IJsselstein uit 1992 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Vroege Middeleeuwen C t/m de Late Middeleeuwen B.
- Zaak ID 2842552100: vondstmelding behorende bij een archeologische inspectie aan de Polder Neder Oudland/Eiterse Steeg te IJsselstein uit 1971 dat ten westen van het plangebied is

- uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Vroege Middeleeuwen C t/m de Late Middeleeuwen.
- Zaak ID 2844504100: vondstmelding behorende bij een archeologisch onderzoek aan de Polder Neder Oudland/Eiterse Steeg te IJsselstein uit 1971 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in het Neolithicum t/m de Late Nieuwe Tijd.
 - Zaak ID 2844545100: vondstmelding behorende bij een archeologische opgraving aan de Polder Neder Oudland/Eiterse Steeg te IJsselstein uit 1985 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen t/m de Late Middeleeuwen B.
 - Zaak ID 2866107100: vondstmelding behorende bij een archeologische opgraving aan de Eitersesteeg te IJsselstein uit 1972 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Vroege Middeleeuwen A t/m de Nieuwe Tijd.
 - Zaak ID 2872758100: vondstmelding behorende bij een archeologische opgraving aan de Polder Neder Oudland/Eiterse Steeg te IJsselstein uit 1987 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B t/m de Nieuwe Tijd.
 - Zaak ID 2894474100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Polikliniek/Ziekenhuis Isselwoerde te IJsselstein uit 1974 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B t/m de Nieuwe Tijd.
 - Zaak ID 2894685100: vondstmelding behorende bij een archeologische (veld)kartering aan de Tuintjes Eitersesteeg te IJsselstein uit 1974 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen A t/m de Late Nieuwe Tijd.
 - Zaak ID 2894839100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk bij het Erf Boerderij Kool te IJsselstein uit 1974 dat ten noorden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B t/m de Midden Nieuwe Tijd.
 - Zaak ID 2895551100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Zomerweg te IJsselstein uit 1975 dat ten zuidoosten van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B t/m de Nieuwe Tijd.
 - Zaak ID 2905765100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Volkuintje/Nieuwenhuis te IJsselstein uit 1977 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late IJzertijd t/m de Late Nieuwe Tijd.
 - Zaak ID 2905813100: vondstmelding behorende bij een archeologisch onderzoek aan de Eiteren te IJsselstein uit 1971 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Vroeg Romeinse tijd t/m de Late Nieuwe Tijd.
 - Zaak ID 2906031100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Noord IJsseldijk te IJsselstein uit 1966 dat ten noorden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B.
 - Zaak ID 2906104100: vondstmelding behorende bij een niet-archeologische kartering tussen de Utrechtseweg en Poortdijk te IJsselstein uit 1876 dat ten zuidoosten van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Nieuwe Tijd.
 - Zaak ID 2907644100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de N.H. Kerk/Utrechtsestraat te IJsselstein uit 1976 dat ten zuidoosten van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B t/m de Midden Nieuwe Tijd.
 - Zaak ID 2907669100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk bij de kerk te IJsselstein uit 1982 dat ten zuidoosten van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in Late Middeleeuwen B t/m de Midden Nieuwe Tijd.

- Zaak ID 2923633100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de IJsselveld te Jutphaas uit 1973 dat ten oosten van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B t/m de Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 2923852100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Touwlaan te IJsselstein uit 1975 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen A t/m de Vroege Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 2952704100: vondstmelding behorende bij een archeologische opgraving aan de Touwlaan/Kasteellaan te IJsselstein uit 1999 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen t/m de Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3056992100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk bij de Kerkstraat te IJsselstein uit 1932 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B t/m de Vroege Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3058336100: vondstmelding behorende bij een archeologisch booronderzoek aan de Kastellaan/Touwlaan te IJsselstein uit 2004 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen t/m de Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3061202100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Eiteren te IJsselstein uit 1976 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in het Paleolithicum t/m de Late Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3063600100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Touwlaan te IJsselstein uit 1967 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3063917100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Carinahof te IJsselstein uit 1973 dat ten noordoosten van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen A t/m de Late Middeleeuwen B.
- Zaak ID 3110507100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Zomerdijk te IJsselstein uit 1951 dat ten oosten van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Midden Romeinse tijd B t/m de Late Romeinse tijd A.
- Zaak ID 3130482100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Volkstuintjes Eiteren te IJsselstein dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in het Vroeg Neolithicum A t/m de Late Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3130644100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Touwlaan te IJsselstein uit 1967 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Vroeg Romeinse tijd t/m de Late Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3130669100: vondstmelding behorende bij een archeologische opgraving aan de Eitersesteeg te IJsselstein uit 1985 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Vroege IJzertijd t/m de Late Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3131292100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Carinahof te IJsselstein uit 1973 dat ten noordoosten van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Vroeg Romeinse tijd A t/m de Late Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3177309100: vondstmelding behorende bij niet-archeologisch graafwerk aan de Zomerdijk te IJsselstein uit 1974 dat ten zuidoosten van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B t/m de Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3188366100: vondstmelding behorende bij een archeologische inspectie aan de Eiteren te IJsselstein uit 1971 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in het Paleolithicum t/m de Late Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3192204100: vondstmelding behorende bij een archeologische (veld)kartering aan de Kasteel te IJsselstein uit 2001 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Vroege Nieuwe Tijd
- Zaak ID 3249318100: vondstmelding behorende bij een archeologische opgraving aan de Eiteren/Kapel te IJsselstein uit 1972 dat ten westen van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen A.

- Zaak ID 3252971100: vondstmelding behorende bij een archeologisch booronderzoek aan de Isselwaerde te IJsselstein uit 2001 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B t/m de Late Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3299563100: vondstmelding behorende bij een archeologische inspectie aan de Kasteeltuin te IJsselstein uit 2015 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen t/m de Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 3994924100: vondstmelding behorende bij een archeologische begeleiding aan de Touwlaan te IJsselstein uit 2016 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen B t/m de Late Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 4567359100: vondstmelding behorende bij een archeologische begeleiding aan de Kasteel IJsselstein te IJsselstein uit 2017 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Late Middeleeuwen t/m de Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 4583404100: vondstmelding behorende bij een archeologisch booronderzoek aan de Touwlaan 21-23 te IJsselstein uit 2017 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend de Nieuwe Tijd.
- Zaak ID 4744068100: vondstmelding behorende bij een archeologische begeleiding aan de Touwlaan 21-23 te IJsselstein uit 2019 dat ten zuiden van het plangebied is uitgevoerd. Het betreft sporen en vondsten daterend in de Vroege Middeleeuwen t/m de Nieuwe Tijd.

Op basis van de vondsten kan worden geconstateerd dat in de omgeving van het plangebied mogelijk vanaf het Paleolithicum aantoonbaar sprake is van menselijke aanwezigheid, met de nadruk op de Middeleeuwen tot en met de Nieuwe Tijd.

In een straal van 500 m rondom het plangebied zijn in Archis 36 onderzoeken geregistreerd (*tabel 3*). Het betreft vier bureauonderzoeken, drie proefsleufonderzoeken, tien archeologische begeleidingen, één archeologische inspecties en achttien booronderzoeken.

Archis meldingsnr	Archis2 OMG	Jaar	Type onderzoek	Toponiem	Plaats
2009742100	2835	1998	archeologisch: boring	Touwlaan	Niet van toepassing
2012139100	3263	2001	archeologisch: boring	Touwlaan	IJsselstein
2022653100	2307	2001	archeologisch: proefputten/proefsleuven	Touwlaan/Kasteellaan	IJsselstein
2075741100	2568	2002	archeologisch: proefputten/proefsleuven	Hofstraat	IJsselstein
2080317100	10706	2000	archeologisch: boring	Noord IJsseldijk	IJsselstein
2089188100	8784	2001	archeologisch: boring	Verpleeghuis Isselwaerde	IJsselstein
2119181100	17327	2006	archeologisch: boring	Marinus Vermeerplein	IJsselstein
2139764100	20278	2006	archeologisch: proefputten/proefsleuven	Hofstraat	IJsselstein
2198798100	28761	2008	archeologisch: boring	Hollandse IJssel	IJsselstein
2220090100	31699	2008	archeologisch: boring	Vicarielaan	IJsselstein
2226474100	32599	2008	archeologisch: boring	IJsselstein, Noord IJsseldijk	IJsselstein
2238940100	34362	2009	archeologisch: begeleiding	Lage Dijk-Noord; Lage Dijk-Zuid; Hoogland;Groene Dijk; Heemradenlaan..	IJsselstein
2239353100	34420	2009	archeologisch: boring	Hernhutterslaan	IJsselstein
2275600100	39445	2010	archeologisch: begeleiding	Schapenstraat	IJsselstein
2306275100	43638	2010	archeologisch: boring	Eiteren 16	IJsselstein

2310413100	44210	2001	archeologisch: begeleiding	Hofstraat 10	IJsselstein
2401628100	56223	2013	archeologisch: boring	Zomerdijk 42B	IJsselstein
2421765100	58824	2013	archeologisch: bureauonderzoek	De Clinckhoeff	IJsselstein
2421781100	58825	2013	archeologisch: boring	De Clinckhoeff	IJsselstein
2427305100	59531	2013	archeologisch: bureauonderzoek	Zomerdijk, sporthal	IJsselstein
2459900100	63661	2014	archeologisch: bureauonderzoek	Gekanaliseerde Hollandse IJssel	Oudewater
2477664100	65961	2015	archeologisch: boring	Touwlaan	IJsselstein
2684198100	n.v.t.	2015	archeologisch: bureauonderzoek	Kasteelpark	IJsselstein
3299563100	n.v.t.	2015	archeologisch: inspectie	Kasteeltuin	IJsselstein
3978870100	n.v.t.	2015	archeologisch: begeleiding	Koningshof, Schuttersgracht en Molenstraat	IJsselstein
3994924100	n.v.t.	2016	archeologisch: begeleiding	Touwlaan	IJsselstein
4567359100	n.v.t.	2017	archeologisch: begeleiding	Kasteelpark IJsselstein	IJsselstein
4568403100	n.v.t.	2017	archeologisch: begeleiding	Gekanaliseerde Hollandse IJssel	Nieuwegein
4583404100	n.v.t.	2017	archeologisch: boring	Touwlaan 21-23	IJsselstein
4744068100	n.v.t.	2019	archeologisch: begeleiding	Touwlaan 21-23	IJsselstein
5105749100	n.v.t.	2021	archeologisch: boring	Dissel	IJsselstein
5141689100	n.v.t.	2021	archeologisch: begeleiding	Touwlaan	IJsselstein
5271029100	n.v.t.	2022	archeologisch: boring	Eiteren 29-31	IJsselstein
5279657100	n.v.t.	2022	archeologisch: boring	De Clinckhoeff	IJsselstein
5485486100	n.v.t.	2020	archeologisch: begeleiding	Gekanaliseerde Hollandse IJssel	Nieuwegein

Tabel 3 In Archis geregistreerde onderzoeken binnen een straal van 500 m rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis.

Om het rapport overzichtelijk en relevant te houden, zijn alleen de meest nabijgelegen archeologische onderzoeken meegenomen uit de 36 geregistreerde onderzoeken binnen een straal van 500 meter rond het plangebied. Het totale aantal geregistreerde onderzoeken binnen en nabij het plangebied bedraagt 22.

Er zijn drie onderzoeken waarvan de plangrens overlapt met die van het onderhavige plangebied: twee archeologische begeleidingen (zaak ID: 2238940100 en 5485486100) en één archeologisch bureauonderzoek (zaak ID: 2459900100). Doordat deze onderzoeken het meest van belang zijn voor de archeologische verwachting in het plangebied, zullen deze hieronder als eerst worden behandeld.

- Zaak ID 2238940100: een archeologische begeleiding voor het plangebied Baronieweg, Broeksdijk, Stuivenbergweg, Noord IJsseldijk, Nedereindseweg, Meerndijk te IJsselstein uit 2009. In het onderzoeksgebied zijn geen bewoningssporen aangetroffen, behalve enkele recente sloten en ophogingslagen, maar ook geen grootschalige verstoringen, waardoor de archeologische verwachting uit het vooronderzoek gehandhaafd blijft. Tijdens de begeleiding zijn slechts enkele sporen uit de Nieuwe Tijd en verspreid vondstmateriaal uit de Volle en Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd gevonden, vooral in ophogingslagen en mogelijk afkomstig van dijkwerkzaamheden of nabijgelegen boerderijen. De sporen zijn beperkt van omvang en bestaan voornamelijk uit recente greppels; het aardewerk is goed geconserveerd, metaal slecht. Door de

geringe breedte en diepte van de sleuven kan weinig worden gezegd over de bredere omgeving, al lijkt het bodemarchief grotendeels intact. In de directe omgeving zijn losse middeleeuwse en nieuwtijsdse vondsten aangetroffen, wat de bekende datering van de dijken bevestigt, maar geen aanwijzingen geeft voor aanvullende vindplaatsen binnen de onderzochte tracés.³⁶

- Zaak ID 2459900100: een archeologisch bureauonderzoek voor het plangebied Gekanaliseerde Hollandsche IJssel te Nieuwegein, IJsselstein, Montfoort, Oudewater, Haastrecht en Gouda uitgevoerd in 2014. Binnen het plangebied zijn alleen bij Oudewater bekende archeologische resten aanwezig, namelijk delen van de middeleeuwse stadsmuur en voorgangers van de Cosijnbrug. Voor de rivierbodem van de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel geldt een lage maritiem-archeologische verwachting: oudere afzettingen zijn grotendeels opgeruimd en eerdere baggerwerkzaamheden leverden geen vondsten op. Eventuele resten uit de Late Middeleeuwen of Nieuwe Tijd zouden alleen in de vaste bodem kunnen voorkomen. Deze kunnen worden bedreigd wanneer baggerwerkzaamheden dieper reiken dan de recente sliblaag, maar of dat het geval is, is nog onbekend. Geadviseerd is om de geofysische data te laten beoordelen door een KNA-gekwalficeerde archeoloog Waterbodems en, afhankelijk van de bruikbaarheid van deze data, te bepalen of aanvullende analyse zinvol is. Daarnaast kan worden overwogen de baggerwerkzaamheden extensief archeologisch te laten begeleiden, gezien de versturende invloed van (sub)recent puin op de interpretatie.³⁷
- Zaak ID 5485486100: een archeologische begeleiding voor het plangebied Gekanaliseerde Hollandse IJssel te Nieuwegein uitgevoerd in 2023. Tussen november 2020 en maart 2023 is de Gekanaliseerde Hollandse IJssel in drie trajecten gebaggerd, waarbij in totaal circa 260.000 m³ materiaal is verwijderd. Er is gewerkt tot dieptes tussen -2,05 en -2,70 m NAP, met veel puin en plaatselijk asbesthoudende specie. Tijdens het project zijn ook twee damwanden vervangen. Vanwege de geringe kans op archeologische resten werd vooral passieve begeleiding ingezet, met één actieve dag in Oudewater. Gedurende het gehele traject zijn echter geen archeologische vondsten aangetroffen. Geadviseerd is om geen vervolgonderzoek uit te voeren.³⁸

Daarnaast zijn er meerdere onderzoeken uitgevoerd rondom het plangebied. De uitgevoerde bureau- en veldonderzoeken waarvan een rapport beschikbaar is worden hieronder met de klok mee beschreven.

- Zaak ID 2139764100: een archeologisch proefsleuvenonderzoek voor het plangebied Hofstraat te IJsselstein uitgevoerd in 2006. Op de onderzoekslocaties zijn vier ontwikkelingsfasen vastgesteld. In de vroege 14^e eeuw werd het terrein eerst agrarisch gebruikt, waarbij mineraalrijke klei werd gewonnen, wat leidde tot de vorming van zes daliegaten. Daarna volgde een fase waarin wegen werden aangelegd en de tussenliggende percelen als erven werden ingericht. Uit deze periode stammen onder meer een greppel, een mestkuil en een tonput, die wijzen op akker- en tuinbouw, een gevarieerde voedselvoorziening en de aanwezigheid van wilgenstruweel; de vondst van vijgenresten duidt op import. In de 15^e eeuw werd op het terrein een stenen huis gebouwd, huis 3, waarvan enkele fundamenten zijn teruggevonden en dat mogelijk deels met hergebruikte stenen van het kasteel van IJsselstein is opgetrokken. Na deze steenbouwfase bleef het terrein lange tijd onbebouwd, zoals zowel het ontbreken van archeologische sporen als historisch kaartmateriaal bevestigen. Waarschijnlijk heeft de bouw en sloop van de 20^e-eeuwse school later nog extra resten vernietigd.³⁹
- Zaak ID 2220090100: een archeologisch bureau- en booronderzoek voor het plangebied Vicarielaan te IJsselstein uitgevoerd in 2008. De ondergrond van het plangebied bestaat uit matig

³⁶ Torremans 2010.

³⁷ Visser/Klerks 2014.

³⁸ Schoute/Hessing 2023.

³⁹ Corver 2009.

fijn tot matig grof, plaatselijk grindig zand, geïnterpreteerd als beddingafzettingen van de stroomgordel van Buitenzorg, afgedekt door oeverafzettingen van dezelfde stroomgordel en daarboven een laag komklei, vermoedelijk afgezet door de stroomgordel van Vegchel. Aan het maaiveld liggen oeverafzettingen van de Hollandse IJssel. Alleen in boring 7 ontbreken beddingafzettingen; daar bestaat de basis uit zwak humeuze, siltige klei met dunne veenlagen, geïnterpreteerd als de vulling van een restgeul. Alle afzettingen behoren tot de Formatie van Echteld. Over het hele plangebied zijn verstoringen vastgesteld tot 45-125 cm beneden maaiveld, waardoor het bodemprofiel niet intact is. In geen van de boringen zijn aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen aangetroffen, waardoor de kans op archeologische resten klein wordt geacht en aanvullende vragen over verspreiding, datering en bedreiging niet van toepassing zijn. Verwacht wordt dat er geen archeologische resten in situ aanwezig zijn en dat de voorgenomen ontwikkeling geen waarden zal aantasten. De eerder hoge verwachting voor nederzettingsresten uit het laat-neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen kan op basis van het veldonderzoek naar beneden worden bijgesteld. Geadviseerd is om geen vervolgonderzoek uit te voeren.⁴⁰

- Zaak ID 2239353100: een archeologisch bureau- en booronderzoek voor het plangebied Hernhutterslaan te IJsselstein uitgevoerd in 2009. In het plangebied is de bodem in wisselende mate verstoord: in boring 1 tot 10 cm diepte, in boring 2 tot 100 cm en in boring 3 tot 90 cm. Onder deze verstoringen zijn echter wél de verwachte oever- en beddingafzettingen aangetroffen, wat overeenkomt met het bodemtype dat op basis van het bureauonderzoek werd verwacht. Er zijn geen aanwijzingen voor archeologische waarden gevonden, waardoor vragen over omvang, ligging, datering, waardering of mogelijke verstoring niet van toepassing zijn. Evenmin is aanvullend onderzoek nodig, omdat er geen archeologische resten worden verwacht en er geen behouds- of onderzoekopgave voortvloeit uit de resultaten. Geadviseerd is om geen vervolgonderzoek uit te voeren.⁴¹
- Zaak ID 2275600100: een archeologische begeleiding voor het plangebied Schapenstraat te IJsselstein uitgevoerd in 2010. In het plangebied zijn onder een ophogingspakket van circa één meter dik resten uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd aangetroffen, waaronder delen van de noordelijke stadsmuur van IJsselstein. Zowel in het zuidwesten als noordoosten kwamen muurfragmenten tevoorschijn, waarbij de zuidwestelijke muur sterk verstoord was door rioolwerkzaamheden uit de jaren '50, terwijl de noordoostelijke muur spitsvormig en in slechte staat verkeerde. Door het ontbreken van dateerbaar materiaal en het gebruik van wilgenhout als fundering kon de muur niet nauwkeurig worden gedateerd. Daarnaast zijn funderingsresten van een gebouw uit de periode na 1375 gevonden, met daaronder twee kuilen uit het tweede kwart van de 14^e eeuw, evenals muurresten die vermoedelijk uit de 18^e eeuw dateren.⁴²
- Zaak ID 2306275100: een archeologisch bureau- en booronderzoek voor het plangebied Eiteren 16 te IJsselstein uitgevoerd in 2010. Uit het onderzoek blijkt dat de kans op archeologische resten vanaf de Middeleeuwen groot is, in het bijzonder door een vermoedelijke laatmiddeleeuwse watergang die waarschijnlijk in de 17^e eeuw is gedempt. Een modern puindek van circa 1,1 tot 1,2 meter dik beschermt eventuele onderliggende resten en toekomstige graafwerkzaamheden zullen niet dieper reiken dan dit pakket, dat bovendien plaatselijk wordt opgehoogd. Door de stevige, zandige kleiondergrond wordt verwacht dat verstoring door heiwerkzaamheden beperkt blijft. Geadviseerd is om bij de verdere planvorming rekening te houden met deze dieptebe grenzing en ervoor te zorgen dat graafwerkzaamheden niet dieper reiken dan circa 1,0

⁴⁰ Leuving/Nillesen 2009.

⁴¹ Hanemaaijer/Huizer 2009.

⁴² Halverstad 2010.

- m onder maaiveld (circa +2,0 m NAP). Mocht toch dieper worden gegraven, dan dienen aanvullende archeologische maatregelen te worden overwogen.⁴³
- Zaak ID 2401628100: een archeologisch booronderzoek voor het plangebied Zomerdijk 42B te IJsselstein uitgevoerd in 2013. In beide boringen zijn vanaf circa 70 cm onder maaiveld beddingafzettingen aangetroffen, bestaande uit matig grof, licht grindhoudend witgrijs zand, met het grondwater op ongeveer 160 cm diepte. Daarboven liggen kleiige afzettingen: in boring 1 een pakket donkerbruine, sterk siltige klei met mangaanconcreties en een dunne laag ophoogzand onder de bouwvoor; in boring 2 een dunne laag matig siltige klei met daarboven geroerde klei met baksteenspikkels en de bouwvoor. Deze kleilagen worden geïnterpreteerd als opvulling van een bedding die is ontstaan na het afdammen van de Hollandse IJssel in de Vroege Middeleeuwen, waarbij klei in binnendijkse gebieden later vaak is afgegraven, mogelijk ook hier. Door deze ontstaansgeschiedenis en de lage ligging heeft het gebied een lage archeologische verwachting, wat wordt bevestigd doordat geen archeologische indicatoren of archeologische lagen zijn aangetroffen. Geadviseerd is om geen vervolgonderzoek uit te voeren.⁴⁴
 - Zaak ID 2421765100: een archeologisch bureau- en booronderzoek voor het plangebied De Clinckhoeff te IJsselstein uitgevoerd in 2013. Het bureauonderzoek wees op mogelijke archeologische waarden door de ligging op en nabij de beddinggordels van Wiersch en de Hollandse IJssel, waarna een verkennend booronderzoek is uitgevoerd. De bodem bestaat uit komafzettingen op komklei en veen, met daaronder afzettingen van de stroomgordel van Wiersch. Aan het maaiveld ligt overal een minimaal 80 cm dik (sub)recent geroerd pakket, waaronder eventuele middeleeuwse en nieuwtijdse resten alleen in het zuidwestelijke deel van het noordelijke deelgebied met middelhoge verwachting worden verwacht; elders is de verwachting laag. Diepere niveaus (vanaf ca. 3,8 m -mv, of 2,9 m -mv in een crevasse) hebben een middelhoge verwachting voor het Neolithicum. De geplande nieuwbouw zonder kelder reikt niet dieper dan de recente lagen, al kunnen paalfunderingen plaatselijk verstoring veroorzaken. Renovatie en herinrichting blijven beperkt tot de bovenste meter en vormen geen risico. In het zuidelijke deelgebied ligt een recente ophogingslaag tot circa 2,1 m -mv; daaronder is de bodem grotendeels intact, al is door het overtalud een deel van het archeologisch niveau waarschijnlijk verdwenen. Geadviseerd is om, zodra het palenplan beschikbaar is, te beoordelen of de geplande paalfunderingen een reële bedreiging vormen voor mogelijke archeologische resten, en indien dat het geval is, voorafgaand een karterend booronderzoek uit te voeren. Voor zowel het noordelijke als het zuidelijke deelgebied geldt dat het bevoegd gezag op basis van de definitieve ontwerp- en profieltekeningen moet bepalen of aanvullend archeologisch onderzoek noodzakelijk is.⁴⁵
 - Zaak ID 2421781100: zie zaak ID 2421765100.
 - Zaak ID 2477664100: een archeologisch bureau- en booronderzoek voor het plangebied Touwlaan te IJsselstein uitgevoerd in 2015. Binnen het plangebied worden op basis van het bureauonderzoek diverse archeologische resten verwacht, waaronder elementen van een Engelse landschapstuin, een 17^e-eeuwse Hofkamp, de buitenste middeleeuwse gracht, een mogelijk toegangspad naar kasteel IJsselstein en laatmiddeleeuwse bebouwing rond de Achtersloot, Kasteellaan en Eiteren. Daarnaast kunnen in het noorden resten uit de Romeinse tijd voorkomen en in het centrale deel prehistorische sporen op de afzettingen van de Buitenzorg-stroomgordel, terwijl overal resten van een 19^e/20^e-eeuwse touwbaan mogelijk zijn. Het veldonderzoek toont een sterk gevarieerde bodemopbouw met komafzettingen, grachtvullingen, dikke ophooglagen en begraven leefniveaus, waarvan de archeologische niveaus vrijwel overal binnen 1 m -mv liggen. Alleen ten noorden van Eiteren is door recente ophoging

⁴³ de Kramer 2010.

⁴⁴ Brijker 2013.

⁴⁵ Spanjaard 2015.

van meer dan 1 meter de verwachting tot 1,2 m -mv laag; elders geldt een middelhoge tot hoge verwachting op resten van de Romeinse tijd tot en met de Nieuwe Tijd. Geadviseerd is om het grootste deel van het plangebied archeologisch te laten begeleiden volgens het protocol proefsleuven, het traject tussen de Kasteellaan en de Johan Willem Frisolaan volgens het protocol opgraven, en het gebied ten noorden van Eiteren vrij te geven vanwege de lage archeologische verwachting.⁴⁶

- Zaak ID 2684198100: een archeologisch bureauonderzoek voor het plangebied Kasteelpark te IJsselstein uitgevoerd in 2015. Binnen het plangebied worden vooral resten verwacht die samenhangen met het kasteelterrein, zoals grachten, tuinelementen en muur- en funderingsresten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd, met name rond de kasteelgracht, de Loyertoren en de stadsgracht. Daarnaast bestaat een hoge verwachting op resten uit de Romeinse tijd en een middelhoog verwachtingsniveau voor het Neolithicum, de IJzertijd en de Vroege Middeleeuwen, die dieper in de natuurlijke oeverafzettingen worden verwacht. Resten ouder dan het Neolithicum zijn weinig waarschijnlijk door het ontbreken van geschikte landschappelijke omstandigheden. Geadviseerd is om bodemingrepen zo veel mogelijk boven het niveau van de archeologische resten te houden. Als toch dieper gegraven moet worden, is archeologische begeleiding of voorafgaand opgraven nodig. Op het kasteelterrein mogen werkzaamheden niet dieper gaan dan het maaiveld, en bij sloop van het Groene Kruisgebouw wordt geadviseerd alleen bovengrondse delen te verwijderen. Bij het verwijderen van begroeiing moet bodemverstoring minimaal blijven en diepere ingrepen moeten worden begeleid. Plantgaten en overige werkzaamheden mogen niet dieper worden dan de ophogingslaag of 40 cm -mv, afhankelijk van de locatie. In het zuidoostelijke deel zijn geen risicovolle ingrepen gepland.⁴⁷
- Zaak ID 3299563100: een archeologische inspectie voor het plangebied Kasteeltuin te IJsselstein uitgevoerd in 2015. Binnen het plangebied zijn binnen 1,5 m onder maaiveld archeologische resten aangetroffen in de vorm van ondoordringbare puinlagen en vaste funderingen, waarvan in prikkstokraaien 2 t/m 6 zeker funderingen aanwezig zijn op 40-120 cm diepte. Met name in de raaien 3, 5 en 6 worden deze funderingen direct bedreigd door de geplande damwand, en op basis van de meest noordwestelijke boring in raai 2 geldt dit daar waarschijnlijk ook. Omdat de voorgenomen werkzaamheden deze niveaus zullen verstoren, staat vast dat archeologische resten bij uitvoering van de plannen worden aangetast. Geadviseerd is om niet dieper dan 40 cm onder maaiveld te graven zodat de archeologische resten behouden blijven. Als diepere ingrepen toch nodig zijn, wordt aangeraden een waarderend proefsleuvenonderzoek uit te voeren.⁴⁸
- Zaak ID 3978870100: een archeologische begeleiding voor het plangebied Koningshof, Schuttersgracht en Molenstraat te IJsselstein uitgevoerd in 2016. In alle onderzochte zones zijn archeologische resten gevonden, vooral bebouwing, erven en beerputten uit de 14^e-20^e eeuw, die wijzen op een mix van armere en rijkere bewoners. Het vondstmateriaal is divers en afkomstig uit zowel lokale als internationale netwerken. Ambachtelijke sporen zijn beperkt, met uitzondering van een rosmolen en mogelijk graanmalerij. Resten van stadsmuur, wal of gracht zijn niet aangetroffen. De bodemopbouw bestaat uit een recent zandpakket boven een middeleeuws ophoogpakket en natuurlijke klei- en veenlagen. De ontwikkeling van IJsselstein hangt samen met de ligging aan de IJssel en het kasteel, waarbij ophoging en slotendemping het terrein geschikt maakten voor bebouwing. De meeste vindplaatsen zijn behoudenswaardig; enkele zijn verstoord door recente ingrepen. Geadviseerd is om een archeologisch onderzoek of begeleiding uit te voeren.⁴⁹

⁴⁶ Kalisvaart 2015.

⁴⁷ Spanjaard 2015.

⁴⁸ Verschoof-van der Vaart 2016.

⁴⁹ van Engeldorp Gastelaars, 2023.

- Zaak ID 3994924100: een archeologische begeleiding voor het plangebied Touwlaan te IJsselstein uitgevoerd in 2016. Tijdens de begeleiding aan de Touwlaan zijn geen behoudenswaardige archeologische resten gevonden. Alleen in het oosten kwamen twee laat-nieuwetiijdse greppels aan het licht, met een lage archeologische waarde. De bodemopbouw sluit aan bij het vooronderzoek, maar het gebied blijkt sterk verstoord door 20e-eeuwse ontgravingen en kabels en leidingen, waardoor eventuele oudere sporen – zoals die van de touwslagerij – zijn verdwenen. Geadviseerd is om uit te gaan van een tot 60-80 cm diep verstoord bodemarchief, waardoor de kans op archeologische resten binnen de Touwlaan zeer klein is. Voor toekomstige bodemingrepen net buiten dit gebied – vooral richting het kasteelterrein – wordt eerst archeologisch vooronderzoek aanbevolen.⁵⁰
- Zaak ID 4567359100: een archeologische begeleiding voor het plangebied Kasteelpark IJsselstein te IJsselstein uitgevoerd in 2017. Uit het onderzoek blijkt dat het kasteel is gebouwd op oeverafzettingen, afgedekt door een circa 1,2 meter dik ophogingspakket dat vanaf de 12^e eeuw in meerdere fasen is aangebracht, waaronder een 13^e-eeuwse brandlaag en een latere kleilaag uit de 14^e eeuw waarin de oudste sporen zijn ingegraven. In het centrale deel van het onderzoeksgebied zijn bewoningssporen uit de vroegste fase van kasteel IJsselstein aangetroffen, zoals een waterput, afvalkuilen, paalsporen en uitbraaksporen van vóór de verwoesting in 1417. Daarnaast zijn funderingen en waterputten gevonden die behoren tot de herbouw rond 1477, de ommuring uit circa 1478 en latere bouwfases tussen de Gevangenentoren, Loyertoren en Kleine Toren, evenals dichtzettingen bij het poortgebouw. Geadviseerd is om geen bodemingrepen dieper dan 2,5 m NAP uit te voeren, omdat centraal op het terrein nog een intact spoorniveau uit de kasteelfase vóór 1417 aanwezig is en in het zuidoosten funderingen en waterputten uit latere bouwfases goed bewaard zijn gebleven.⁵¹
- Zaak ID 4568403100: een archeologische begeleiding voor het plangebied Gekanaliseerde Hollandse IJssel te Nieuwegein uitgevoerd in 2017. Tijdens de begeleiding is slechts één losse vondst gedaan: een gecorrodeerde Nederlandse legerhelm uit 1927. Omdat deze niet uit een vindplaats komt, zijn geen intacte resten te verwachten en is vervolgonderzoek niet nodig. De archeologische verwachting voor de waterbodem blijft ongewijzigd. Geadviseerd is om bij toekomstige onderhoudswerkzaamheden aan de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel dezelfde methode van archeologische begeleiding te blijven toepassen.⁵²
- Zaak ID 4744068100: een archeologische begeleiding voor het plangebied Touw 21-32 te IJsselstein uitgevoerd in 2019. Het onderzoek toont aan dat het plangebied grotendeels is verstoord door moderne werkzaamheden, maar in één spoor werd een kleine, gemengde vondstconcentratie aangetroffen met materiaal uit de 9e-15e eeuw, vermengd met recent puin. Deze resten zijn afkomstig uit een geroerde kelderinsteek en vormen geen intacte vindplaats. Daardoor blijkt dat oudere archeologische lagen grotendeels verloren zijn gegaan en wordt de eerder hoge verwachting voor middeleeuwse en vroegmoderne resten bijgesteld naar middelhoog. Geadviseerd is om geen vervolgonderzoek uit te voeren. Wel wordt aanbevolen om in het zuidoostelijke deel van het plangebied bij toekomstige plannen aanvullende proefsleuvenonderzoek te overwegen.⁵³
- Zaak ID 5271029100: een archeologisch bureau- en booronderzoek voor het plangebied Eiteren 29-31 te IJsselstein uitgevoerd in 2022. Het vooronderzoek bestond uit bureauonderzoek en veldonderzoek, waarbij de archeologische verwachting werd gespecificeerd en getoetst. Hoewel het gebied theoretisch resten kan bevatten vanaf het Neolithicum door de ligging op drie oude stroomruggen, blijkt uit het veldonderzoek dat de bodem sterk verstoord is door saneringen,

⁵⁰ van Mousch 2016.

⁵¹ Jordanov 2020.

⁵² Velthuis 2018.

⁵³ de hoop/Scheeringa 2022.

bebouwing, putten en kabels. Hierdoor is de kans op intacte resten uit de IJzertijd tot en met de Nieuwe tijd laag. Ook oudere niveaus, zoals veen en restgeulafzettingen, zijn ongeschikt voor bewoning, waardoor de verwachting voor perioden vanaf het Neolithicum tot de Bronstijd eveneens laag is. In het plangebied worden daarom slechts beperkte archeologische resten verwacht. Geadviseerd is om geen vervolgonderzoek uit te voeren.⁵⁴

- Zaak ID 5279657100: een archeologisch booronderzoek voor het plangebied De Clinckhoeff te IJsselstein uitgevoerd in 2022. Vanuit het al reeds uitgevoerde bureau- en verkennend booronderzoek geldt voor het plangebied een middelhoge archeologische verwachting voor het Neolithicum in de afzettingen van Wiersch stroomgordel en de mogelijke aanwezige crevasse. Tijdens het karterend booronderzoek zijn er echter geen archeologische indicatoren gevonden in deze afzettingen. De archeologische verwachting binnen het plangebied kan daarom worden bijgesteld naar laag voor alle perioden. Geadviseerd is om geen vervolgonderzoek uit te voeren.⁵⁵

De daadwerkelijke archeologische resten die de afgelopen jaren zijn gevonden geven aan dat in ieder geval vanaf de Late Middeleeuwen (met name de 14^e eeuw) sprake is van menselijke aanwezigheid in de directe omgeving van het plangebied.

Tweede Wereldoorlog (LS04)

Het plangebied ligt op de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME) niet binnen een zone met een bijzondere aanduiding. Theoretisch gezien kunnen binnen het plangebied dan nog resten van kleinere objecten en structuren zoals crashlocaties, veldgraven en onderduikholen gevonden kunnen worden.⁵⁶ Gezien de voorgeschiedenis van het plangebied lijkt dit niet waarschijnlijk; voor zover deze er waren zijn ze naar verwachting reeds volkomen verstoord. Overige websites geven ook geen nieuwe indicaties dat er dergelijke objecten of structuren binnen de grenzen van het plangebied verwacht kunnen worden.⁵⁷

Binnen het plangebied zelf zijn geen vliegtuigcrashes geregistreerd en overige websites geven geen indicaties dat er dergelijke objecten of structuren binnen de grenzen van het plangebied verwacht kunnen worden.⁵⁸

3.5 Gespecificeerde archeologische verwachting (LS05)

Het plangebied ligt op oeverwal- en stroomgordelafzettingen van de Hollandse IJssel en oudere riviersystemen, opgebouwd uit afzettingen van de Formatie van Echteld. Hier geldt een hoge verwachting voor de periode vanaf de Romeinse tijd/Vroege Middeleeuwen, met een lage verwachting voor de voorgaande perioden. De top van het bedding zand wordt verwacht binnen 1 m -mv, met de top van eventuele nog aanwezige oeverafzettingen tussen maaiveld en 0,5 m -mv. De bovenste meter kan plaatselijk verstoord zijn door recente ophoging en bebouwing. Voor de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd is de verwachting hoog tot zeer hoog, gezien de ontwikkeling van IJsselstein en de intensieve bewoning langs de bedijkte Hollandse IJssel. Resten uit deze perioden bevinden zich vooral in de bovenste 1,5 m, maar kunnen door recente verstoringen deels aangetast zijn. Binnen het plangebied zijn meerdere gebouwen aanwezig, maar de exacte verstoringsdiepte hiervan is niet bekend. Daarnaast geeft de vergelijking tussen historische topografische kaarten (1970 en 1984) en de actuele AHN-hoogtegegevens aan dat het maaiveld binnen het plangebied slechts beperkt is opgehoogd (circa 0,2-0,8 m).

⁵⁴ ten Have-Gareman 2023.

⁵⁵ Steijsiger/ten Broeke 2022.

⁵⁶ <https://www.ikme.nl/ikmekkaart.html>.

⁵⁷ <https://www.tracesofwar.nl/>; <https://www.vergeltungswaffen.nl/>; <https://rce.webgis.nl/nl/map/kaart-van-verdedigingswerken>; <https://www.verliesregister.studiegroepvluchtoorlog.nl>.

⁵⁸ <https://www.verliesregister.studiegroepvluchtoorlog.nl/>; <https://www.explosievenopsporing.nl/veo-bommenkaart/>.

De gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied kan puntsgewijs als volgt worden samengevat:

1. Datering

Binnen het plangebied kunnen de volgende archeologische resten worden aangetroffen:

- Zeer lage verwachting op het aantreffen van resten van bewoning en menselijke activiteit voor de periode Paleolithicum tot aan de Romeinse tijd.
- Hoge verwachting op het aantreffen van resten van bewoning en menselijke activiteit voor de periode Romeinse tijd/Vroege Middeleeuwen t/m Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd.
- Hoge verwachting op het aantreffen van resten van het agrarisch cultuurlandschap uit de periode Late Middeleeuwen/Nieuwe Tijd.

2. Complextypen

- Nederzetting (Romeinse Tijd/Middeleeuwen/Nieuwe tijd)
- Agrarisch cultuurlandschap (Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd)

3. Omvang

- Huisplaats (Romeinse tijd t/m Nieuwe Tijd): doorgaans ca. 50-2000 m².
- Agrarisch cultuurlandschap: lineaire objecten ca. 1-2 m breed.

4. Diepteligging

Eventuele resten van bewoning en menselijke activiteit voor de periode Romeinse tijd - Nieuwe Tijd kunnen waarschijnlijk vanaf het maaiveld tot ca. 1 m -mv worden aangetroffen.

5. Gaafheid, conservering

De conservering van organisch materiaal is vanwege de relatief hoge grondwaterstand (40-80 cm -mv) redelijk goed. Anorganische resten kunnen eveneens goed geconserveerd zijn, mogelijk fragmentarisch.

6. Locatie

Archeologische resten kunnen binnen het gehele plangebied worden aangetroffen.

7. Uiterlijke kenmerken

- Nederzetting/huisplaats: voor Romeinse Tijd t/m Late Middeleeuwen een spreiding van vondstmateriaal zoals aardewerk, dierlijk bot, bewerkt vuur-/natuursteen, en sporen zoals (verkavelings)greppels, paalgaten en afvalkuilen. Eventueel voor de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd aangevuld met periode specifiek keramiek (aardewerk/steengoed/porselein) en bouw materiaal (baksteen/dakpan), metaal, glas, natuursteen. Organische materialen, zoals leer, bewerkt of constructiehout, en textiel zijn waarschijnlijk alleen in diepe sporen goed bewaard gebleven.
- Agrarisch cultuurlandschap: verkavelingsgreppels en sloten, en recente verstoringen die te maken hebben met de ontginning of agrarische bedrijfsvoering.

8. Mogelijke verstoringen

Binnen het plangebied kunnen mogelijke verstoringen voorkomen die verband houden met de (voormalige) bebouwing, aanleg van infrastructuur en de inrichting van het terrein. Uit het AHN blijkt dat het plangebied relatief laag ligt en recentelijk slechts beperkt is opgehoogd.

9. Bedreiging van eventueel aanwezige archeologische waarden

Aangezien de plannen bestaan uit nieuwbouw en aanleg infrastructuur zullen de ingrepen waarschijnlijk minimaal tot 80 tot 120 cm -mv reiken. Gezien het feit dat er ingrepen plaatsvinden binnen een gebied met een hoge archeologische verwachting, worden mogelijk archeologische waarden bedreigd.

4 Advies vervolgonderzoek (LS06)

Gezien de hoge archeologische verwachting binnen het plangebied, adviseert Vestigia bij wijziging van het Omgevingsplan voor het plangebied een dubbelbestemming Waarde Archeologie op te nemen met een vrijstellingsgrens die gelijk staat aan de huidige beleidskaart. Dat betekent dat archeologisch onderzoek noodzakelijk is bij ingrepen dieper dan 30 cm -mv over een oppervlakte groter dan 250 m². Indien deze vrijstellingsgrens wordt overschreden, wordt geadviseerd om het archeologische verwachtingsmodel te toetsen door het uitvoeren van een inventariserend veldonderzoek door middel van verkennende boringen (IVO-O). Geadviseerd wordt om te boren in een verkennend grid van ca. 30 x 40 m (ca. 8 boringen/ha), wat met de vorm en oppervlak van het plangebied neerkomt op 46 boringen. Hiervoor dient eerst een Plan van Aanpak te worden opgesteld dat de goedkeuring behoeft van het bevoegd gezag, de gemeente IJsselstein.

Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente IJsselstein, om een besluit te nemen ten aanzien van het beëindigen of verder laten verlopen van het onderzoeksproces. Dit besluit kan afwijken van het bovenstaande advies.

Ook wanneer het bevoegd gezag besluit dat vervolgonderzoek niet noodzakelijk is en het onderzochte gebied wordt vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen, blijft de meldingsplicht archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische 'toevalsvondst' wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeente IJsselstein, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

Literatuur

- ALTERRA, 2014: *Bodemkaart van Nederland, Schaal 1:50.000, Digitale En Landsdekkende Versie*. Wageningen.
- BOER, G.H. DE/A.V.A.J. BOSMAN/H. CORNELISSE/A.J. TOL, 2025: *Archeologie van stad en platteland in de gemeente IJsselstein. Actualisatie van de archeologische verwachtings- en beleidskaart advieskaart*, Leiden (Archol Rapport 668, versie juli 2025).
- BRIJKER, J.M., 2013: *Zomerdijk 42B, IJsselstein (gemeente IJsselstein). Een booronderzoek*, Amersfoort (ADC Rapport 3465).
- COHEN, K.M./E. STOUTHAMER/H.J. PIERIK/A.H. GEURTS, 2012: *Rhine-Meuse Delta Studies' Digital Basemap for Delta Evolution and Palaeogeography*, Utrecht (Universiteit Utrecht).
- CORVER, B.A., 2009: *IJsselstein, Hofstraat. Een Archeologische Opgraving*, Amersfoort (ADC Rapport 977).
- ENGELDROP GASTELAARS, H. VAN, 2023: *IJsselstein: Koningshof, Schuttersgracht & Molenstraat. Drie archeologische begeleidingen*, Amersfoort (ADC Rapport 5867).
- GEURTS, B./R. MIMPEN, 1987: *Inventarisatie historische bebouwing gemeente IJsselstein*. Provinciale Planologische Dienst-Utrecht, buro Monumentenzorg. Utrecht.
- HALVERSTAD, R.N., 2010: *De stadsmuur van IJsselstein (Kronenburgplantsoen en Schapenstraat). Gemeente IJsselstein. Een archeologische begeleiding*, Amersfoort (ADC Rapport 2295).
- HANEMAAIJER, M./J. HUIZER, 2009: *IJsselstein, Hernhutterslaan 2. Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend en karterend booronderzoek*, Amersfoort (ADC Rapport 1880).
- HARBERS, P., 1981: *Bodemkaart van Nederland, Schaal 1:50.000, Toelichting Bij Het Kaartblad 38 Oost Gorinchem*. Wageningen: Stichting voor Bodemkartering.
- HAVE-GAREMAN, A.I. TEN, 2023: *IJsselstein, Eiteren 29-31. Gemeente IJsselstein. Archeologisch bureauonderzoek (BO) en inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase*, Nieuwegein (Transect-rapport 4137).
- HOOP, A. DE/D. SCHEERINGA, 2022: *IJsselstein, Touwlaan 21-23, Gemeente IJsselstein (UT). Een Proefsleuvenonderzoek (variant Archeologische Begeleiding) met doorstart naar Opgraven (variant Archeologische Begeleiding)*, Nieuwegein (Transect-rapport 4115).
- JORDANOV, M.S., 2020: *Plangebied Kasteelpark IJsselstein te IJsselstein. Gemeente IJsselstein. Een opgraving, variant archeologische begeleiding*, Weesp (RAAP-Rapport 4290).
- KALISVAART, C.C., 2015: *IJsselstein. Plangebied Touwlaan. Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)*, 's-Hertogenbosch (BAAC Rapport V-15.0071).
- KRAMER, J. DE, 2010: *Archeologisch bureauonderzoek & Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase. Eiteren 16, IJsselstein. Gemeente IJsselstein*, Noordwijk (B&G rapport 1097).
- LEUVERING, J.H.F./R. NILLESEN, 2009: *Bureauonderzoek en karterend veldonderzoek d.m.v. boringen, Vicarielaan te IJsselstein*, Doetinchem (Synthegra Projectnummer S083358).
- MAAS, G.J./W.M. VAN DER MEIJ/S.P.J. VAN DELFT/A.H. HEIDEMA, 2019: *Toelichting Bij de Legenda Geomorfologische Kaart Nederland 1:50.000 (2019), Achtergronddocument Bij Het Landsdekkende Digitale Bestand*. Wageningen: Wageningen Environmental Research. <http://legendageomorfologie.wur.nl/>.
- MOUSCH, R.G. VAN, 2016: *IJsselstein Touwlaan. Archeologische begeleiding, 's-Hertogenbosch* (BAAC Rapport A-16.0061).
- MULDER, DE, E.F.J./M.C. GELUK/I. RITSEMA/W.E. WESTERHOFF/T.E. WONG, 2003: *De Ondergrond van Nederland*. Geologie van Nederland deel 7.
- SCHOUTE, N./W.A.M. HESSING, 2023: *Archeologisch onderzoek waterbodems in het kader van Baggerwerkzaamheden Gekanaliseerde Hollandsche IJssel Gemeenten Nieuwegein IJsselstein, Montfoort, Oudewater en Krimpenerwaard. Archeologische Begeleiding (waterbodems)*, Amersfoort (Vestigia Rapport V2444).
- SPANJAARD, G.W.J., 2015: *Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek. De Clinckhoeff te IJsselstein in de gemeente IJsselstein*, Doetinchem (Econsultancy Rapportnummer 13095994).

- SPANJAARD, G.W.J., 2015: *Archeologisch bureauonderzoek Kasteelpark te IJsselstein in de gemeente IJsselstein*, Doetinchem (Econsultancy Rapportnummer 15053552).
- TORREMANS, R., 2010: *Door de dijken. Archeologisch onderzoek langs diverse dijktracés in de gemeente IJsselstein. Een archeologische begeleiding*, Amersfoort (ADC Rapport 2156).
- STEIJSIGER, E./E.M. TEN BROEKE, 2022: *Karterend booronderzoek De Clinckhoeff te IJsseltijn gemeente IJsselstein*, Doetinchem (Econsultancy Rapportnummer 18590.004).
- VELTHUIS, I.M.J., 2018: *Archeologische begeleiding baggerwerkzaamheden Gekanaliseerde Hollandsche IJssel*, Amersfoort (ADC Rapport 4564).
- VERSCHOOF-VAN DER VAART, W.B., 2016: *Plangebied Kasteeltuyn in IJsselstein, gemeente IJsselstein; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)*, Weesp (RAAP-Notitie 5408).
- VISSER, C.A./K. KLERKS, 2014: *Onderhoudsbaggerwerkzaamheden Gekanaliseerde Hollandsche IJssel, gemeenten Gouda, Vlist, Oudewater, Montfoort, IJsselstein en Nieuwegein. Ruimtelijk advies op basis van archeologisch bureauonderzoek*, Amersfoort (Vestigia Rapport V1220).

Digitale bronnen

- ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND: <https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>
- ARCHEOLOGISCH INFORMATIESYSTEEM (ARCHIS): <https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/login>
- BEELDBANK RIJKSDIENST VOOR HET CULTUREEL ERFGOED: <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>
- BODEMLOKET: <http://www.bodemloket.nl/>
- CULTUURHISTORISCHE ATLAS UTRECHT: <https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/cultuur-en-erfgoed/cultuurhistorische-atlas>
- DINOLOKET: <https://www.dinoloket.nl/>
- HISTORISCHE KRING IJSELSTEIN: <https://www.hkij.nl/#>
- INDICATIEVE KAART MILITAIR ERFGOED: <http://www.ikme.nl/>
- KADASTER, BASISREGISTRATIES ADRESSEN EN GEBOUWEN (BAG): <https://bagviewer.kadaster.nl/>
- KADASTER, TIJDREIS OVER 200 JAAR TOPOGRAFIE: <http://topotijdreis.nl/>
- OVERHEID.NL LOKALE WET- EN REGELGEVING: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl>
- RHC RIJNSTREEK EN LOPIKERWAARD: <https://rhcrijnstreek.nl/>
- RIJKSMONUMENTENREGISTER: <https://cultureelerfgoed.nl/monumentenregister>
- RUIMTELIJKE PLANNEN: <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/>
- STICHTING INFRASTRUCTUUR KWALITEITSBORGING BODEMBEHEER: www.sikb.nl
- TRACES OF WAR: <https://www.tracesofwar.nl>
- VERGELTUNGSWAFFEN: <http://www.vergeltungswaffen.nl/>
- VERLIESREGISTER: <https://www.verliesregister.studiegroepvluchtoorlog.nl/>
- VERSTORINGSBRONNENKAART: <https://archeologieinnederland.nl/verstoringsbronnenkaart>

Afbeeldingen

Afbeelding 1 Ligging plangebied op de meest actuele luchtfoto. Bron: PDOK.	4
Afbeelding 2 Inrichtingsschets. Bron: opdrachtgever.....	7
Afbeelding 3 Het plangebied in rood afgebeeld op het AHN4 50cm grid. Bron: AHN.nl.	9
Afbeelding 4 Het plangebied uitgezoomd in rood afgebeeld op het AHN4 50cm grid. Bron: AHN.nl.	11
Afbeelding 5 Boerderij in de Romeinse tijd, gelegen op een oeverwal. Bron: https://www.hkij.nl/#	12
Afbeelding 6 De 'gouw' Lek en IJssel in de 9 ^e en 10 ^e eeuw. Bron: https://www.hkij.nl/#	12
Afbeelding 7 Maria Louise van Hessen-Kessel op jonge leeftijd. Bron: https://www.hkij.nl/	13
Afbeelding 8 De kerkbrand van de oude Nicolaaskerk. Bron: https://www.hkij.nl/	14
Afbeelding 9 Uitsnede Kadastrale Minuut 1832. Bron: RCE/HISGIS Utrecht.	16
Afbeelding 10 Uitsnede Topografische Kaart 1850. Bron: Topotijdreis.	16
Afbeelding 11 Uitsnede Topografische Kaart 1883. Bron: Topotijdreis.	17
Afbeelding 12 Uitsnede Topografische Kaart 1937. Bron: Topotijdreis.	17
Afbeelding 13 Uitsnede Topografische Kaart 1962. Bron: Topotijdreis.	18
Afbeelding 14 Uitsnede Topografische Kaart 1970. Bron: Topotijdreis.	18
Afbeelding 15 Uitsnede Topografische Kaart 1984. Bron: Topotijdreis.	19
Afbeelding 16 Uitsnede Topografische Kaart 1990. Bron: Topotijdreis.	19
Afbeelding 17 Uitsnede Topografische Kaart 1999. Bron: Topotijdreis.	20
Afbeelding 18 Het plangebied (rode cirkelt) op de kaart van het Bodemloket met bodeminformatie. Bron: Bodemloket.	22

Tabellen

Tabel 1 Overzicht van de AMK-monumentenummers die binnen de buffer van 500 m vallen.	24
Tabel 2 In Archis geregistreerde vondstlocaties binnen een straal van 500 m rondom het plangebied. Bron: RCE/Archis.	28
Tabel 3 In Archis geregistreerde onderzoeken in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Bron: RCE/Archis.	32
Tabel 4 Gespecificeerde archeologische verwachting.	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Bijlagen en kaarten

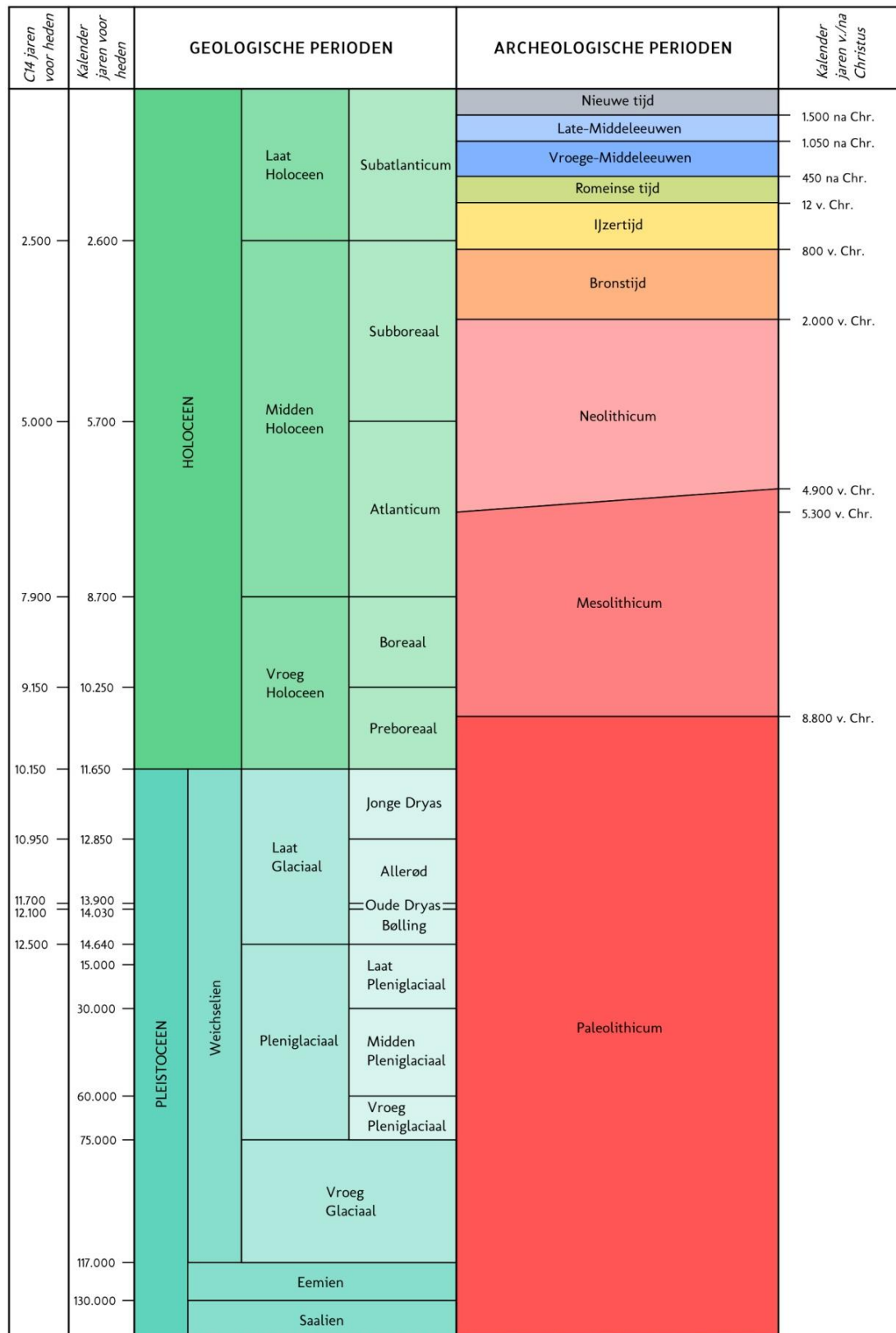
Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht van archeologische en geologische perioden

Kaarten

Kaart 1: Ligging plangebied
Kaart 2: Stroomgordels
Kaart 3: Natuurlijk landschap; geomorfologie
Kaart 4: Natuurlijk landschap; bodem
Kaart 5: Natuurlijk landschap; bodem detail
Kaart 6: Archeologie; inventarisatie
Kaart 7: Archeologie; verwachtingskaart
Kaart 8: Archeologie; Beleid

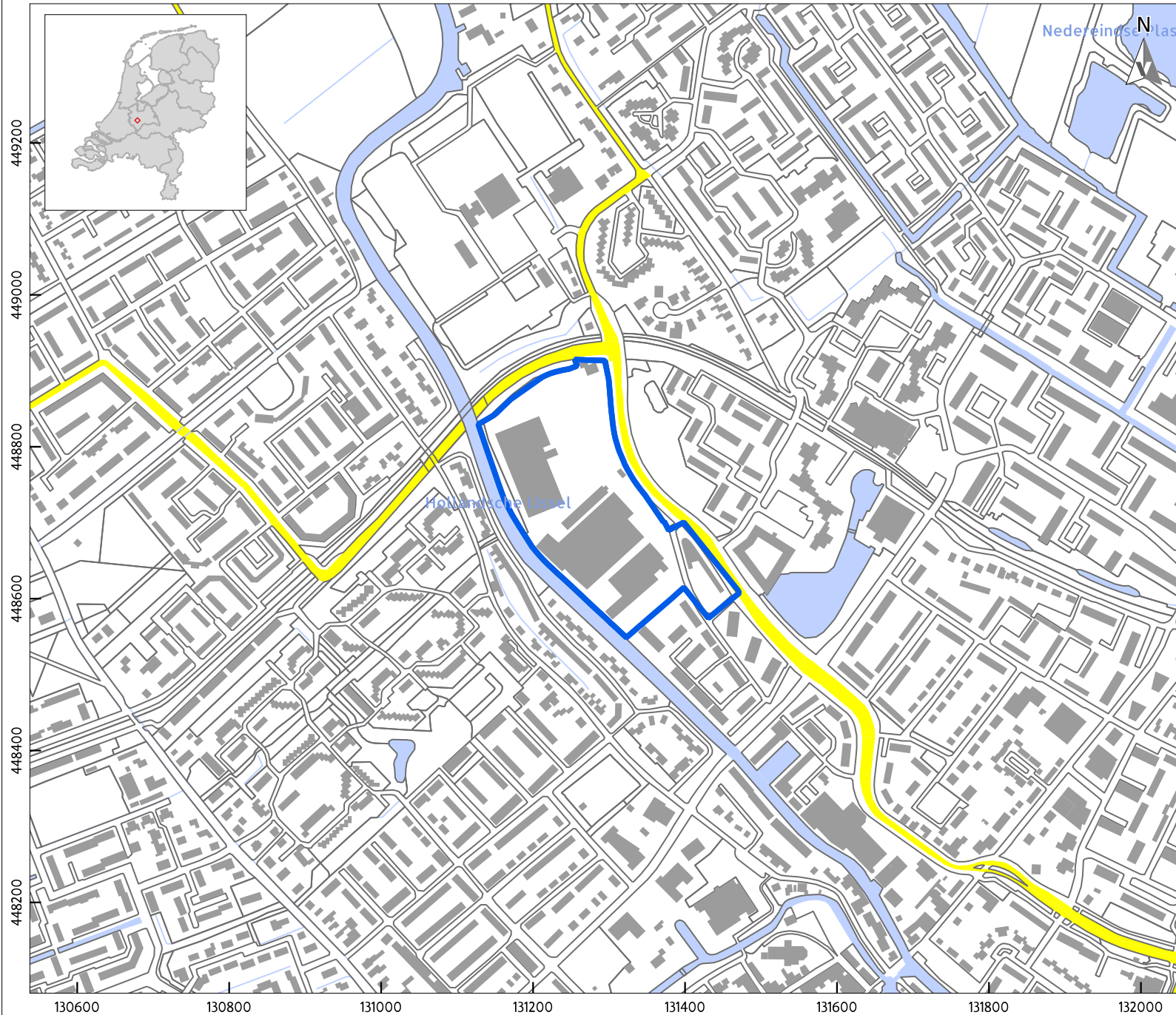
Bijlage 1 Overzicht van archeologische en geologische perioden

C14 ouderdommen en gekalibreerde ouderdommen van het Holocene volgens Van Geel et al. (1980/1981). C14 ouderdom van het Laat Glaciaal volgens Hoek (2001/2008) en gekalibreerde ouderdommen van het Laat Glaciaal volgens Rasmussen et al. (2006). Overige pleistocene chronostratigrafie volgens Westerhoff et al. (2003). Archeologische perioden van de prehistorie volgens Louwe Kooijmans et al. (2005) en overige archeologische perioden volgens Archis.

Periode	Van - tot
Vroeg Paleolithicum	Tot 300.000 voor Chr.
Midden Paleolithicum	300.000 voor Chr. - 35.000 voor Chr.
Laat Paleolithicum	35.000 voor Chr. - 8800 voor Chr.
Vroeg Mesolithicum	8800 voor Chr. - 7100 voor Chr.
Midden Mesolithicum	7100 voor Chr. - 6450 voor Chr.
Laat Mesolithicum	6450 voor Chr. - 4900 voor Chr.
Vroeg Neolithicum	5300 voor Chr. - 4200 voor Chr.
Midden Neolithicum	4200 voor Chr. - 2850 voor Chr.
Laat Neolithicum	2850 voor Chr. - 2000 voor Chr.
Vroege Bronstijd	2000 voor Chr. - 1800 voor Chr.
Midden Bronstijd	1800 voor Chr. - 1100 voor Chr.
Late Bronstijd	1100 voor Chr. - 800 voor Chr.
Vroege IJzertijd	800 voor Chr. - 500 voor Chr.
Midden IJzertijd	500 voor Chr. - 250 voor Chr.
Late IJzertijd	250 voor Chr. - 12 voor Chr.
Vroeg Romeinse Tijd	12 voor Chr. - 70 na Chr.
Midden Romeinse Tijd	70 na Chr. - 270 na Chr.
Laat Romeinse Tijd	270 na Chr. - 450 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 na Chr. - 1050 na Chr.
Late Middeleeuwen	1050 na Chr. - 1500 na Chr.
Nieuwe Tijd A	1500 na Chr. - 1650 na Chr.
Nieuwe Tijd B	1650 na Chr. - 1850 na Chr.
Nieuwe Tijd C	1850 na Chr. - 1950 na Chr.

LIGGING PLANGEBIED

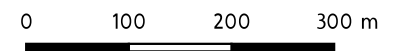

LEGENDA

- Plangrens
- Bebouwing
- Lokale weg
- Overige topografie
- Water
- Water - lijn

Datum: Januari 2026
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025

Tekenaar: SvS

KAART 2 NATUURLIJK LANDSCHAP: STROOMGORDELS

LEGENDA

- Plangrens
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie

Stroomgordels - Einddatering:

- 450 - 800 14C BP = 1200 AD
- 2351 - 3000 14C BP = 1200 BC
- 3501 - 4000 14C BP = 2500 BC = 4500 cal BP
- 4001 - 4500 14C BP = 3100 BC = 5100 cal BP
- 5501 - 6000 14C BP = 4900 BC = 6900 cal BP
- 6001 - 6500 14C BP = 5400 BC = 7400 cal BP

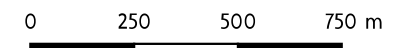
Stroomgordels (nr. - naam; periode van activiteit)

- 33 - Buitenzorg (4900-4455 BP)
- 78 - Jutphaas (3795-2715 BP)
- 86 - Lage Dijk (4900-3795 BP)
- 115 - Neder-Oudland (4455-3950 BP)
- 139 - Over-Oudland (4365-3000 BP)
- 167 - Vechgel (4000-3540 BP)
- 183 - Wiersch (6500-5800 BP)
- 187 - Willeskop (6950-6300 BP)
- 358 - Neder Oudland underlying Holl. Ijss (4455-3050 BP)
- 362 - Hollandse Ijssel boven 2 (2514-665 BP)

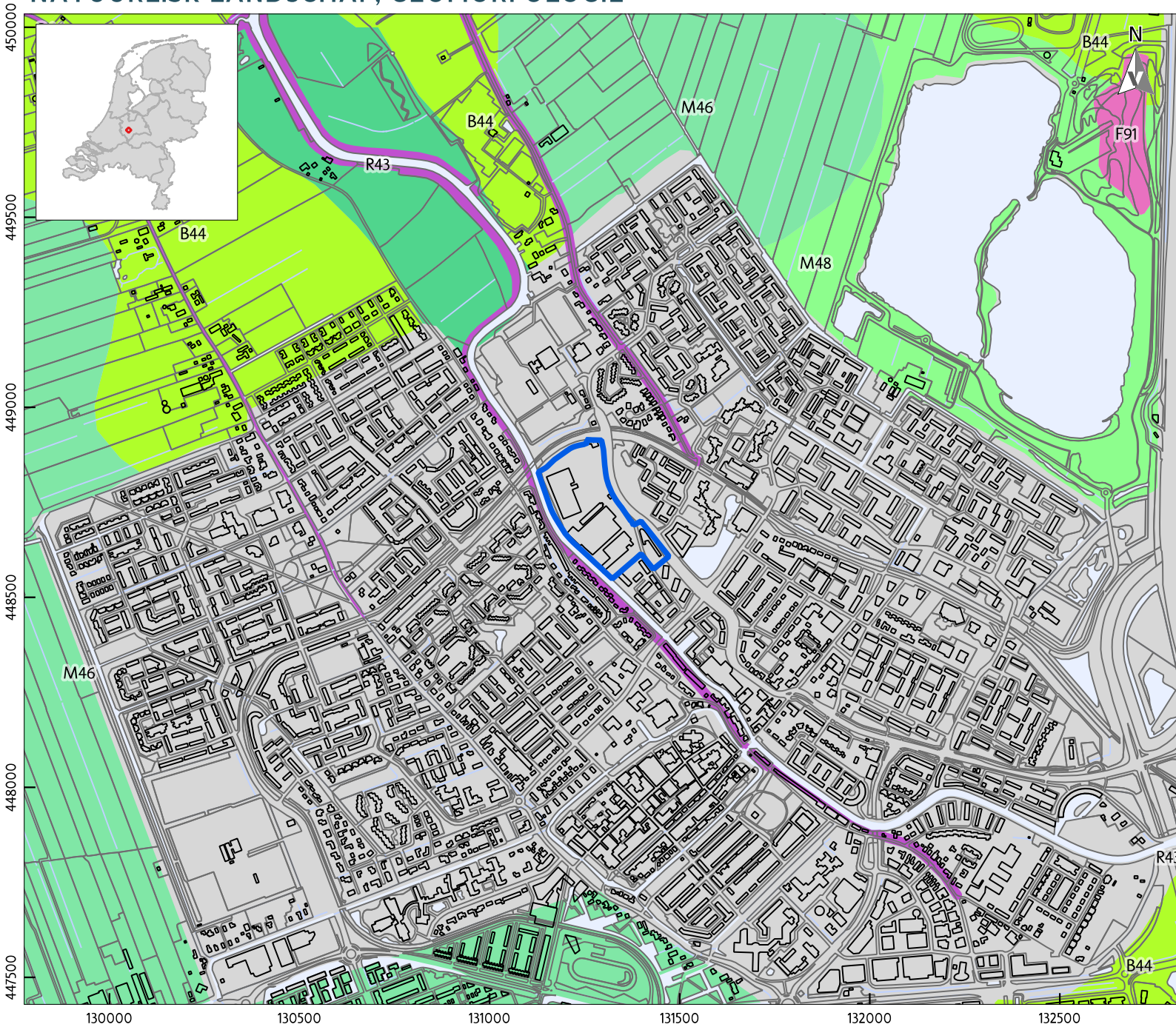
Datum: Januari 2026
 Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
 Cohen et al. 2012

Tekenaar: SvS

VESTIGIA
 Archeologie & Cultuurhistorie

NATUURLIJK LANDSCHAP; GEOMORFOLOGIE

LEGENDA

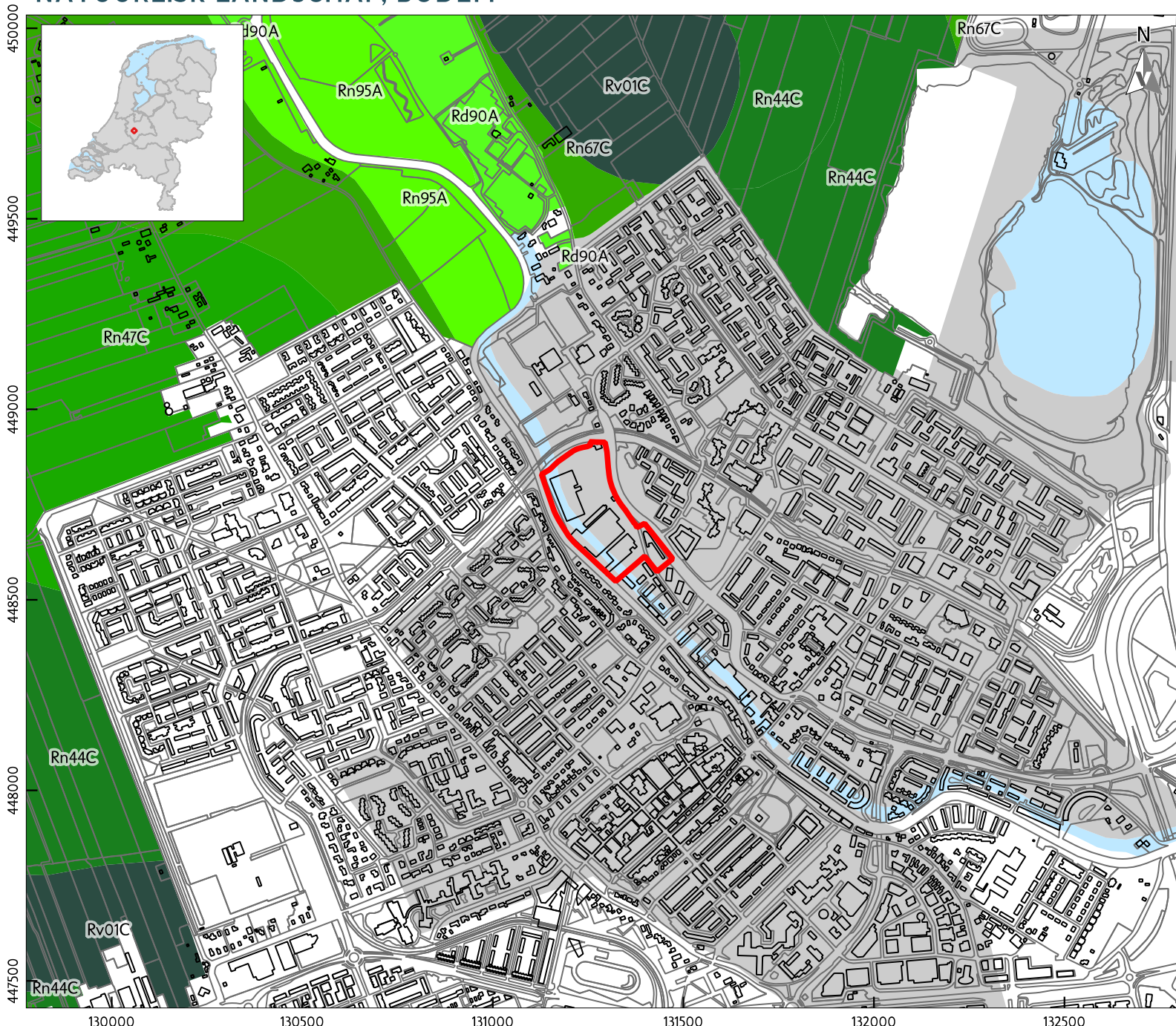
- Plangrens
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Geomorfologie**
- B44 - Stroomrug of stroomgordel
- F91 - Plateau-achtige storkhoop, opgehoogd of opgespoten terrein, of kunstmatig eiland
- M46 - Rivierkomvlakte
- M48 - Rivierkom- en oeverwalachtige vlakte
- R43 - Restgeul
- geomorfologie - dijk / water**
- Dijk
- Water

Datum: December 2026
 Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
 Geomorfologische kaart: PDOK 2023 / Maas et al. 2017

Tekenaar: SvS

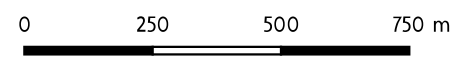
NATUURLIJK LANDSCHAP; BODEM

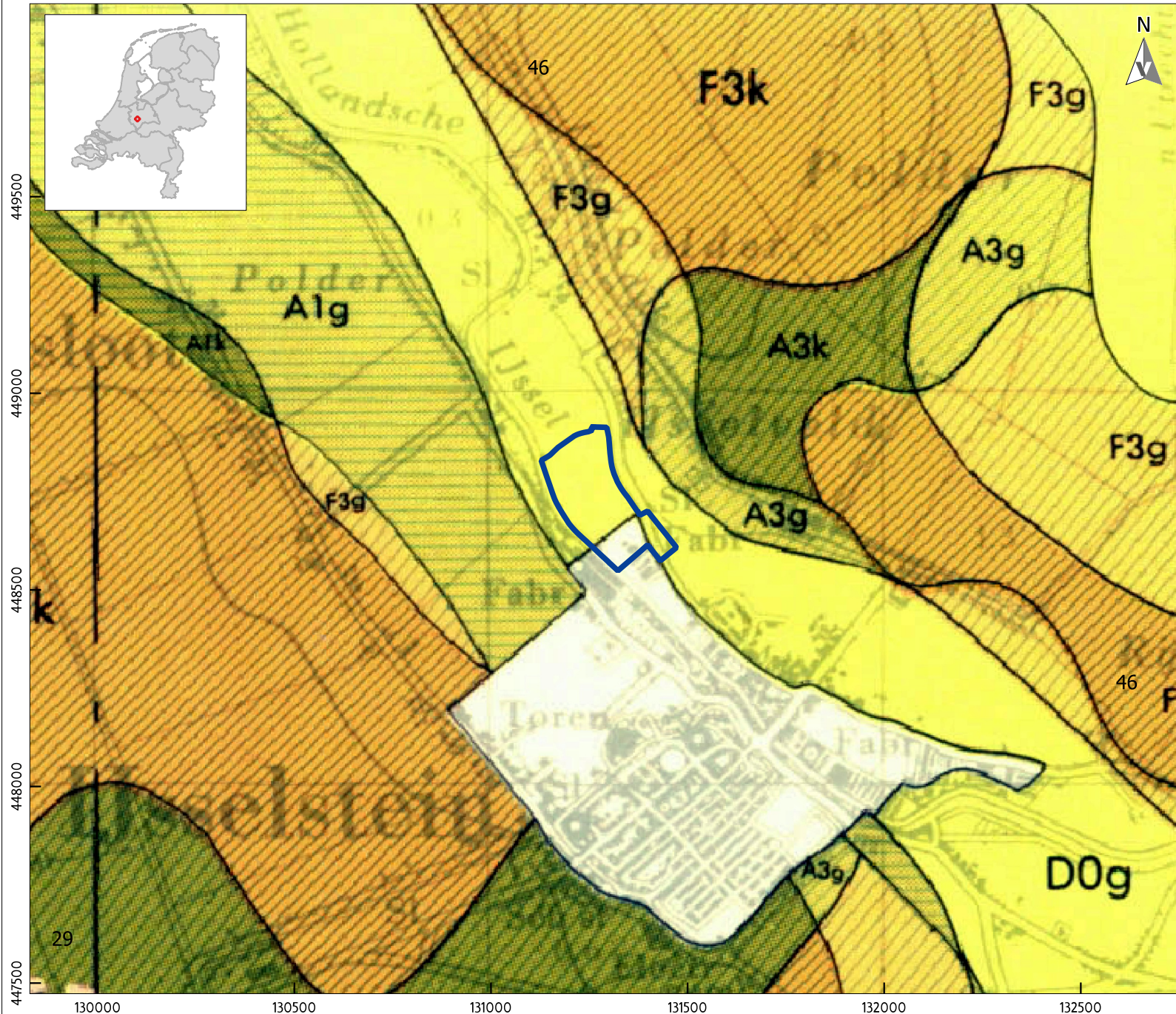
LEGENDA

- Plangrens
- Bebouwing
- Overige topografie
- Bodem**
- Leek-/woudeerdgronden; klei, profielverloop 3, of 3 en 4, of 4
- Kalkloze drechtvaaggronden; profielverloop 1
- Kalkhoudende poldervaaggronden; zware zavel en lichte klei, profielverloop 5
- Rn67C - Kalkloze poldervaaggronden; zavel en lichte klei, profielverloop 3, of 3 en 4
- Kalkloze poldervaaggronden; zware klei, profielverloop 3, of 3 en 4
- Rn44C - Kalkloze poldervaaggronden; zware klei, profielverloop 4
- Rd90A - Kalkhoudende ooivaaggronden; zware zavel en lichte klei
- Water
- Bebouwd gebied

Datum: December 2026
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Bodemkaart (BRO); PDOK 2023
Tekenaar: SvS

NATUURLIJK LANDSCHAP; BODEM - DETAILKARTERING

LEGENDA

Plangrens

	Een afwisselende gelaagdheid van het Hollandveen met de Afzettingen van Tiel en de Afzettingen van Gorkum; aan de oppervlakte Afzettingen van Tiel als komklei
	Een afwisselende gelaagdheid van het Hollandveen met de Afzettingen van Tiel en de Afzettingen van Gorkum. Aan de oppervlakte de afzettingen van Tiel als oeverafzettingen
	Afzettingen van Tiel, ontwikkeld als geulafzettingen, rusten op pleistocene afzettingen
	Een afwisselende gelaagdheid van Hollandveen met Afzettingen van Tiel, rusten op geulafzettingen van de Afzettingen van Gorkum; aan de oppervlakte Afzettingen van Tiel ontwikkeld als oeverafzettingen
	Een afwisselende gelaagdheid van Hollandveen met Afzettingen van Tiel en Afzettingen van Gorkum; aan de oppervlakte Afzettingen van Tiel als oeverafzettingen; de vertande Afzettingen van Gorkum rusten op geulafzettingen van de Afzettingen van Gorkum
	Een afwisselende gelaagdheid van Hollandveen met Afzettingen van Tiel, rustend op geulafzettingen van de Afzettingen van Gorkum; aan de oppervlakte Afzettingen van Tiel ontwikkeld als komklei
	Een afwisselende gelaagdheid van Hollandveen met Afzettingen van Tiel en Afzettingen van Gorkum; aan de oppervlakte Afzettingen van Tiel ontwikkeld als komklei; de vertande Afzettingen van Gorkum rusten op geulafzettingen van de Afzettingen van Gorkum

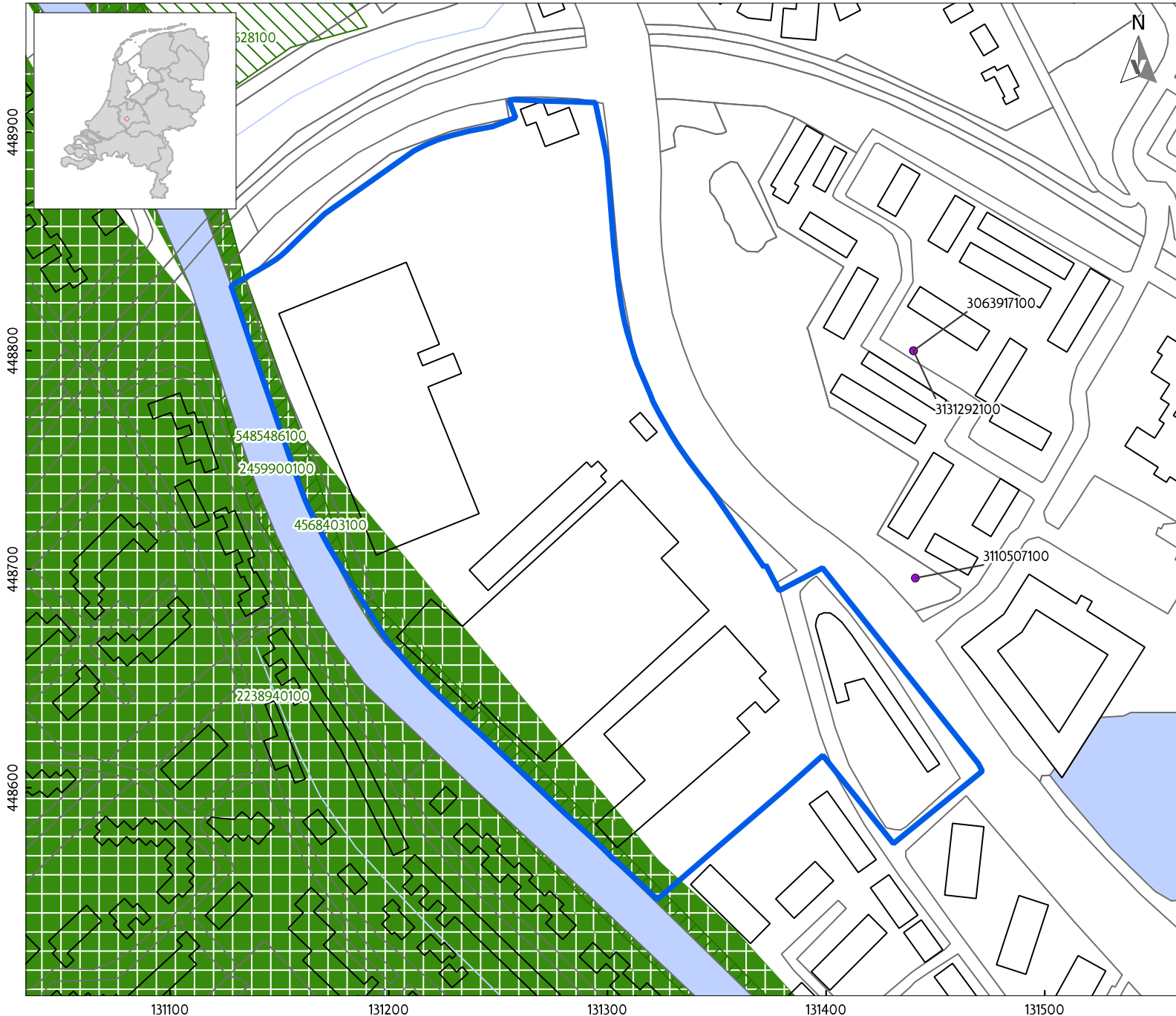
Datum: Januari 2026
Bron: Verbraeck 1970

Tekenaar: SvS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 200 400 600 m

ARCHEOLOGIE; INVENTARISATIE

LEGENDA

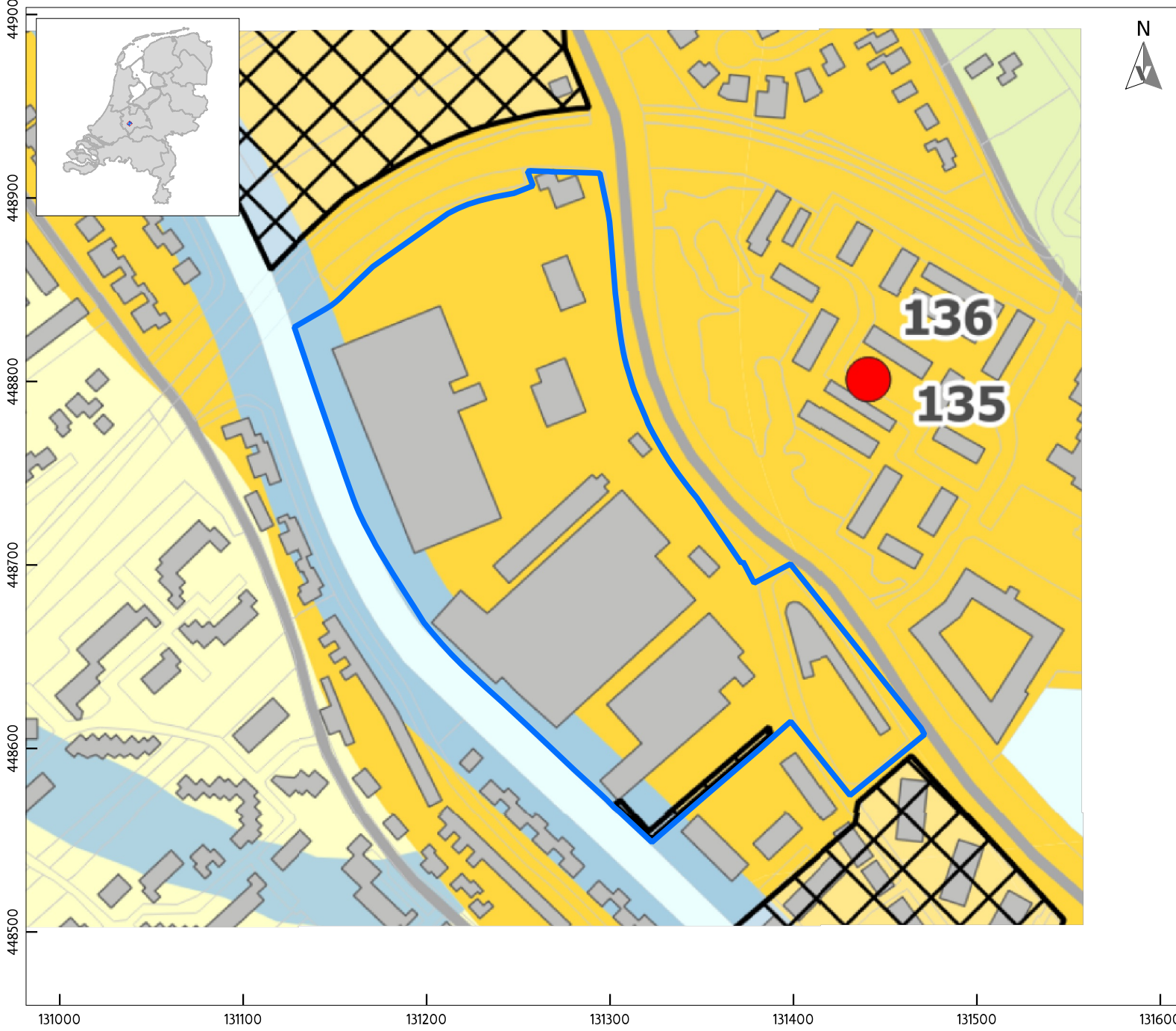
- Plangrens
- Bebouwing
- Water
- Overige topografie
- Vondstlocaties**
 - Losse vondstlocatie
- Onderzoeken**
 - Archeologisch: begeleiding
 - Archeologisch: boring
 - Archeologisch: bureauonderzoek

Datum: Januari 2026
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2024
Onderzoeken, Vondstlocaties
RCE 2025
Monumenten, RCE 2014
Tekenaar: SvS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

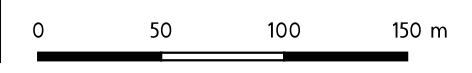
ARCHEOLOGIE: BELEIDSKAART

LEGENDA
Plangrens

Datum: Januari 2026
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Gemeente IJsselstein 2025

Tekenaar: SvS

KAARTBIJLAGE 2

Gemeente IJsselstein

Archeolandschappelijke verwachtingskaart (laat paleolithicum - middeleeuwen)

Landschappelijke eenheden

- diepere meandergordel uit de periode laat-mesolithicum - (midden) neolithicum
 - Top zand <2,0 m -NAP/ 2,5m -mv
 - Top oever/crevasse 1,5 m -mv en dieper
- ondiepe meandergordel uit de periode laat-neolithicum - bronstijd
 - Top zand 1,5-1,0 m -NAP/ 1,0-1,5 m -mv
 - Top oever/crevasse 0- 0,5 m -mv
- ondiepe meandergordel uit de periode Romeinse tijd - vroege middeleeuwen
 - Top zand <0,5 m -NAP/ <1,0 m -mv
 - Top oever/crevasse 0- 0,5 m -mv
- actuele meander van de Lek (uiterwaarden)
- restgeulen
- oeverzones en crevassen
- komafzettingen kleilig
- komafzettingen weinig
- dekzand binnen 5 m -mv
- afgegraven / gesaneerde terreinen

Archeologische periode

- laat-paleolithicum – mesolithicum :
- laat-mesolithicum - midden neolithicum :
- laat-neolithicum - bronstijd :
- ijzertijd - vroege middeleeuwen :
- laat-paleolithicum – mesolithicum :
- (laat) mesolithicum - (midden) neolithicum :
- ijzertijd - romeinse tijd :
- (vroege) middeleeuwen :
- laat-paleolithicum – mesolithicum :
- laat-mesolithicum - ijzertijd :
- Romeinse tijd - vroege middeleeuwen :
- alle perioden :
- als corresponderende meandergordel :
- als corresponderende meandergordel :
- laat-paleolithicum - laat mesolithicum :
- neolithicum - vroege middeleeuwen :
- laat-paleolithicum – neolithicum :
- neolithicum - vroege middeleeuwen :
- laat-paleolithicum – neolithicum :
- als onderliggende eenheid :

Verwachting

- laag (top dekzand onder meandergordel geërodeerd)
- hoog
- middelhoog
- laag
- laag (top dekzand onder meandergordel geërodeerd)
- laag
- hoog
- middelhoog
- laag (top dekzand onder meandergordel geërodeerd)
- laag
- hoog
- laag
- als corresponderende meandergordel (watergerelateerde resten)
- als corresponderende meandergordel
- hoog (top dekzand onder komafzettingen)
- laag (komafzettingen)
- hoog (top dekzand onder komafzettingen)
- laag (komafzettingen)
- hoog
- diepere meandergordels: hoog
- dekzand binnen 5m -mv: hoog
- overig: laag

Archeologie

archeologische terreinen

- archeologisch rijksmonument (wettelijk beschermd)
- 14837** rijksmonumentnummer
- AMK-terrein (archeologisch monument, niet-wettelijk beschermd)
- 14837** AMK-nummer
- attentiegebied

archeologische vindplaatsen

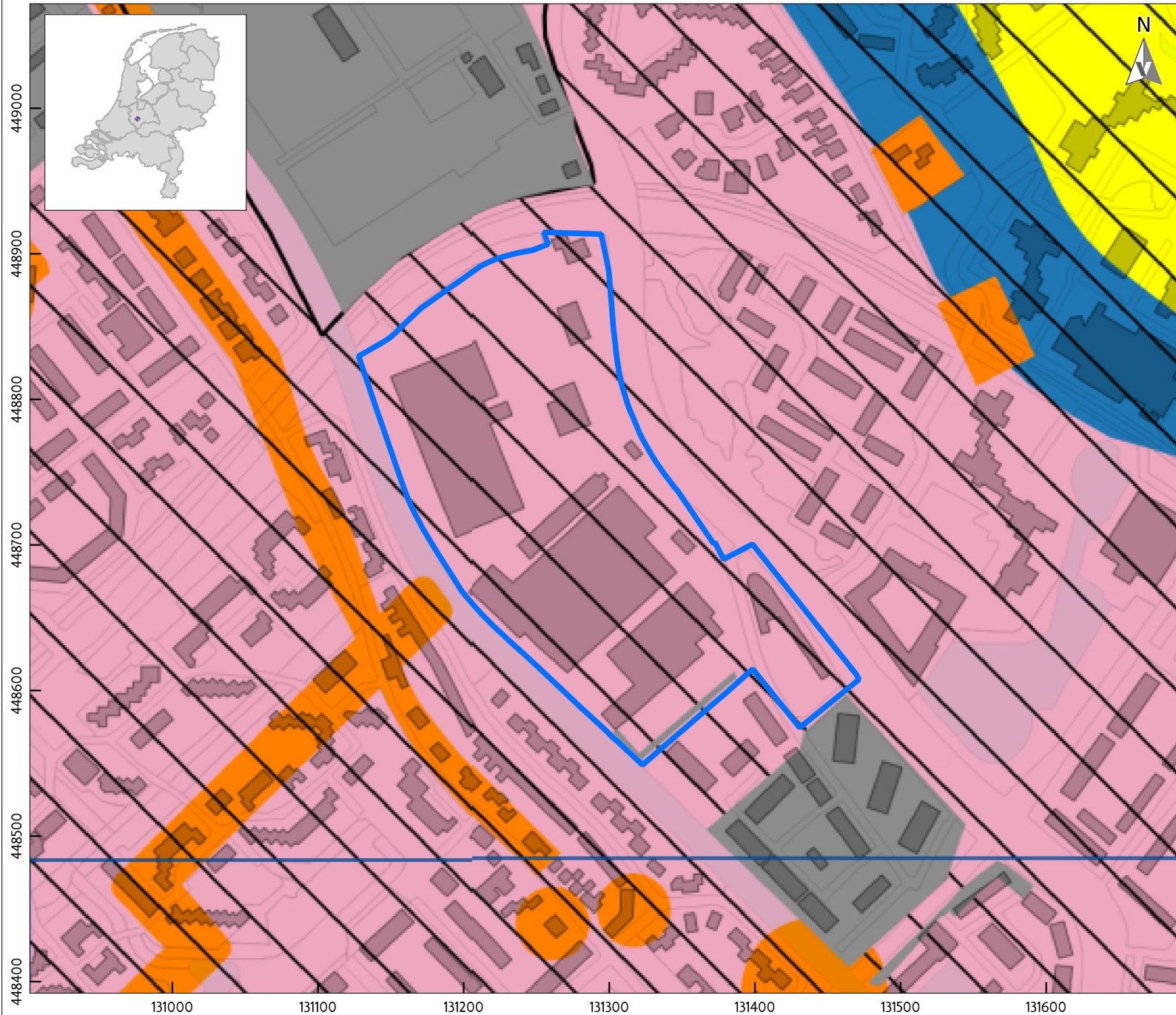
- neolithicum
- bronstijd
- ijzertijd
- romeinse tijd
- vroege middeleeuwen
- late middeleeuwen
- nieuwe tijd
- 73** vindplaatscatalogusnummer

Overig

- gemeentegrens
- water

ARCHEOLOGIE: BELEIDSKAART

LEGENDA

 Plangrens

Datum: Januari 2026
Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2025
Gemeente IJsselstein 2025

Tekenaar: SvS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 50 100 150 200 m

Gemeente IJsselstein

Archeologische beleidskaart

Beleidscategorie	Toelichting	Archeologiebeleid
 Waarde-archeologie 1	rijksmonumenten	streven naar behoud 'in situ' en vermijden bodemverstoringen (inclusief sloopwerkzaamheden en grondwaterpeilverlagingen). Elke vorm van bodemingrepen is verboden zonder of in afwijking van een vergunning i.k.v. Erfgoedwet is verboden.
 Waarde-archeologie 2	historische kern IJsselstein, terreinen van hoge archeologische waarde, historische waterbodems met een hoge verwachting, attentiegebied	streven naar behoud 'in situ' en vermijden bodemverstoringen dieper dan 30 cm -mv (inclusief sloopwerkzaamheden en grondwaterpeilverlagingen). Onderzoeksverplichting bij bodemingrepen groter dan 30 m ² en dieper dan 30 cm -mv.
 Waarde-archeologie 3	ondiep gelegen verwachtingsgebieden met een hoge archeologische verwachting: de ondiep gelegen stroomgordels en de globale locatie van de vroegmiddeleeuwse nederzetting Eiteren	onderzoeksverplichting bij bodemingrepen groter dan 250 m ² en dieper dan 30 cm -mv.
 Waarde-archeologie 4	terreinen van archeologische waarde, bewoningslinten en historische waterbodems met een middelhoge verwachting	onderzoeksverplichting bij bodemingrepen groter dan 500 m ² en dieper dan 30 cm -mv.
 Waarde-archeologie 5	dieper gelegen verwachtingsgebieden met een hoge archeologische verwachting: oudere stroomgordels en pleistocene dekzanden binnen 5 m -mv	onderzoeksverplichting bij bodemingrepen groter dan 1.000 m ² en dieper dan 1,5 m -mv
 Waarde-archeologie 6	komgebieden (lage verwachting) en relatief diep gelegen pleistocene dekzanden (dieper dan 5 m -mv; middelhoge verwachting)	onderzoeksverplichting bij bodemingrepen groter dan 10.000 m ² en dieper dan 30 cm -mv.
 Geen archeologische verwachting	archeologisch vrijgegeven of diepe bodemverstoring	vrijgesteld van onderzoek.
Archeologische beleidskaart		
 Naoorlogse uitbreidingswijken	verstoringdiepte onzeker	in principe onderzoeksverplichting onderliggende beleidscategorie, maar in overleg met de archeologisch adviseur van de gemeente mogelijk een aangepaste onderzoeksstrategie of geen onderzoek.
 Bodemverstoringen boven dieper gelegen archeologische niveaus	boven dekzanden binnen 5 m -mv	in principe onderzoeksverplichting bij bodemingrepen groter dan 1.000 m ² en dieper dan 1,5 m -mv, maar in overleg met de archeologisch adviseur van de gemeente mogelijk een aangepaste onderzoeksstrategie of geen onderzoek.

This text was set using the following freely available font software:

Allerta Copyright (c) 2010, Matt McInerney (<http://pixelspread.com>),
with Reserved Font Name Allerta.

Inconsolata_dz Copyright (c) 2006, Raph Levien (<http://www.levien.com>),
with Reserved Font Name <Inconsolata>.
Copyright (c) 2009, David Zhou (<http://blog.nodnod.net/>)
with Reserved Font Name <Inconsolata_dz>.

Molengo_Vestigia Copyright (c) 2007, Denis Moyogo Jacquerye,
with Reserved Font Name <Molengo>.
Copyright (c) 2011, Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie (www.vestigia.nl),
with Reserved Font Name <Molengo_Vestigia>; available at www.vestigia.nl/fonts.

This Font Software is licensed under the SIL Open Font License, Version 1.1.
The license is available with a FAQ at: <http://scripts.sil.org/OFL>

Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie*
Spoorstraat 5
3811 MN Amersfoort
Nederland

Telefoon 033 277 92 00
E-mail info@vestigia.nl
Website www.vestigia.nl

K.v.K. Gooi- en Eemland 32078894

Erfgoedingenieurs

“Engineering the past, creating the future”

